

עב אמר החבר כי המכוון מן הלשון הכנס מה שיש בנפש המדבר בנפש השומע, וזאת הוונה לא תנמר על תומה אלא פנים אל פנים, מפני שלדברים הנאמרים* מעלה על הדברים שבכתב, וכמו שאמרו מפי סופרים ולא מפי ספרים, מפני שנועזים בדברים שבעל פה בעמידה במקום ההפסקה, ובהתמדה במקום הספוק, ובחזק הדבור. ורפיונו. וברמיזות ובקריצות מתמיהא ושאלת *ג"ל [פנים בפנים]. והגדה

קול יהודה

אוצר נחמד

עב כי המכוון מן הלשון. תכלית פועלת הדבור: הכנס מה שיש בנפש המדבר וכו'. המדבר מנקה לנפשו כוונה לכוונה ומתכוונו אל לב השומע: לא תנמר על תומה. אלא שתנמר כוונה ולא שיכין האחד מתכוונת חבירו ומה הוא תנן דבורו בשלמות: אלא פנים אל פנים. כשמדבר אל אחר פנים בפנים, משא"ל כשמתכוונתו לא יזכר כל כך בשלמות כנס שיכחול גלגון לח' השאר: שלדברים הנאמרים. בעל פה: וכמו שאמרו מפי סופרים. משל היה נפי הקדמונים שיש ללמוד מפי הסופרים עלאס שם התנמים ולא מפי ספרים שכתבו הם, מפני שאין מוכן על השלמות כמו בשמיים מסוי: בעמידה במקום ההפסקה. מדבור בעל פה נזין מקום שדבורו אינו נמשך אל מה שאחריו אבל יש בו איזוס הספק, וזה נראה כשהמדבר עומד קאת מדבורו ואזר לדבר: ובהתמדה במקום הספוק. כשדבורים כוונתם מבימות עניינים המדבר מתכר ענין דבורם כמתיירות קאת: ובחזק הדבור. כשגורם שפעולה היותו יספה בחזק, דבורו בחזק: ורפיונו. הדבור כהפס מורה על רפיון הפעולה: וברמיזות ובקריצות. רומז עניינו קורן כשפתי: מתמיהא ושאלת. יש סימן כתיבות ענינו ושפתי כשידבר דבר שענינו מתיחא או ענינו שלאס: והגדה

ומספר אחד רק ימלאו התכונות בנפן, ואין ספק שהיה להם כזה סדר כי לא ימלאו בו כל התכונות, וכחצמתי לך זה מפני שגראה שדבורות דוד ושלתה פ"ה היו שדוריהם כן כי לא נמצא לא משקל ולא חזון, ויש לומר שהיה לשירים ההם יתרון על אלו שיואלה היום, כי לא היה דרכם זו והיו יכולים להיות בשירים הענין אשר ירצו לשמו צהם כרונגם על שלימותו, אך דבורות העולם קבלו על עצמם שדוריהם תאלס רבים הן לעשותם כך להזהר מהם, וקצרו על עצמם מאל הדבר עד שלא יוכלו לפנות יתן ושמאל, ויביאם זה לדחוק ולקצר ולהסיר ולהסיר על עצמם נבלות, ועם כל זה יספידו הענינים או לחצות ירחיקו הכנסה. הארכתה כזה לכבוד שירי דוד ושלתה וזההך כזוטה, פ"כ. ויש לדברים הללו הסכמה עומה עם כל המוצר למעלה בספקא זו ועם מה שיבא בספקא הנמשכה. ומגלו פני הראות הלשון בשאר שזכרנו על ריק ומלא ממה שכתב רק ימלאו ההכוון וכו'.

עב כי המכוון וכו'. כל הדברים הללו עניינים לכלל דעה כי פשיטות הלשון כוונת משקל

מועיל יותר מן המחוונת במשקל להכניס מה שנגנפס המדבר אל נפש השומע שהוא התכלית העלמית המכוון לחזק אליה יותר מערכות השירים אשר במאזני התנועות והיחדות שקול יתקנו, כי כהם יוקפים בני אדם להניח סעו ולהניע נחה וזולק זה ממה שמפסיד כונת שומע ומשמיע, כמו שיכתב בסוף זה הסימן וזן וז והלאה עד סימן ע"ח: מפני שלדברים פנים בפנים וכו'. על דרך אמרו והיו עיניך רואות את מורדך. הלא זה הדבר אשר דבר ה"ר שמואל ה' תכונות הנקדמות לביאור קהלת ח"ל הרבה התנועות נגלגלו עניינים בפני הדברים אשר למלמד ההכנס לעשותם כדי שייצו התלמידים הנעוטים כונתו ואע"פ שלא יבאר ולא יפרס, מה שאי אפשר לעשות כתיבה בספר, כמו שאמר אדם לחבירו כנסו עשיה כשעשיתך, ויבין האחר אליו כי רע היה בעיניו מה שעשה, וזה לא יבינהו מנופו מה מדבר כי הדבור הוא הפך מה שאין אליו אומרו, אך יבין אורו עמשתי הדבור והיותו הקורא שילוו אליו, אם מתראה פני האומר שהולדו ענין או יירוקו כפי אדם כונס, או מחוק קולו, כלומר שלא יאמר הדבר בנחה ועל הדבר שאדם אומרם כשאומו על פשוטו אך אמרו ששכחתי מי שזכר דבר שהוא רע בעיניו, או מדברים אחרים שיסחור לדבר ההוא, או שיסחור הדבר ההוא אליהם. וכבר מנו מה היה הכח הדבר הרבה, וכל זה קשה מאל לעשותו בספר, וקצתם נמצא מתראה הענינים והטובת הקול וכו', ע"כ: וברמיזות וקריצות, ע"כ: והמיוזא היה עניינים כפניו ההכוון, כמאמר אליזו (איוב פ"ד) ומה ירמוזן עיניך, שהוא כמו ירמוזן כהסוך אוחיות. והקריאה היא בעינים וכשפחים, לחמרו קורן בעיניו (תנ"י ו') קורן שפתי (שם פ"ד). וכבר כתב קוויטעוילי"ח בספר ההלכה מאמר ח"א כהם גדול כהן של מדברי לחות בלרס מעט דבריהם אל האותיות מעשה הרמיזות והקולות ותקון הפנים ענין המועט לא יחברי הגוף על השיפור הראוי לכל דבר ודבר לפי החתוף כפניו, עד שכל שן מרק"ו מוליא"י היתה שומה קריאת ההלך הזה מהרמיזיה הלגה הגוף. ולפוט עיניך ללמ"ל. פ' הלך מאי ועלהו לפרופה רב ושומאלה חד אמר להרפיון מאי להרפיון חלר פנים. וחד אמר להסיר פה אלמים. ר' יוחנן אמר להסיר פה עקרות, ע"כ. ותחזה לך נמוחה אך כלל שם כל הנאי העליון, כי חלר פנים מורה ענ הכבדה מה שישלם ע"י רמיזות וקריצות כדליו, ובה אלמים מורה על סוב המללע הדברים בחלום נמוחה, ע"ד זמין שאלת תמחר לדבר לחות, ופה עקרות יורה על המללע דברי הכמה והדועס מדעתו, ע"כ. רבי עקרה לא ילדה פלחי רנה. ובשלהם אלו ככלל חמשה הנאי העליון שחבר אלל המחברים ומרק"ו מוליא"י מכללם. כי כתב

והנדה ויחול והפחד והתחנה, ותנועות, שמתקצרות בהם המליצה הפשוטה. ואפשר שיעזר המדבר בתנועות עיניו וגבותיו ובכל ראשו ובידיו להבין הכעס והרצון והתחנה והנאוה על השיעור שהוא רוצה. ובשארית הזאת אשר נשארה מלשוננו הנוצרת הברואה היצאו ענינים דקים ועמוקים, נטבעו בה להבין הענינים ולהיותם במקום המעשים ההם שהם פנים בפנים, והם המעשים אשר יקרא בה המקרא, מציידין

בהם

אוצר נחמד

קול יהודה

הגדה. ספור על תשבונו עלי חיים ותאלם בנימים: ויחול. מקום טוב, מלשון זכר דבר לעבדך על אשר יתלתי (תהלים קי"ט): ותנועות. כלל תנועות הגוף: שמתקצרת בהם המליצה הפשוטה. על ידי תנועות הגוף והאזניים מתקצרים הדברים המתלבים ואינו נרין להכריז כ"כ בדברים לנדי שיכינו השומעים: ואפשר שיעזר המדבר בתנועות עיניו וגבותיו וכו'. מלבד הקריאות והמעוות שיכול הנודד לפתן הפתיחה והכבלה, עוד יכול לתאר עם מולד עיניו ופיהו לבריו שהעולה שהוא מופך עליה החוקק הרוח או רפה, כמו שאם מספר עיני הכעס או הרצון או הגאווה מתאר בלבריו כחומר שיהיה לאדם העולם בעת כעסו בעיניו ונגנותיו, וכן בגאווה או תמנה: על השיעור שהוא רוצה. כפי גודל ההתעלות שהוא מכין להסיר עליו, ד"מ הכעס אם כעס גדול או קטן וכן בשאר הפעולות: ובשאריות הדואה. זה המעש הכשר בדינו מלשון הקודש: הנוצרת הברואה. לומר זאת מלשון לא היה כפככה כמו שאר לשונות שהנהו מעט הסכלה, אבל הוא הלבון ששם הבורא האדם הראשון ביום בראו אורו וזה דבר עמו: במקום המעשים ההם. בין המינים והקריאה ופלא תנועות הגוף, שכן הכתוב כנכתב בטעמים ונגינות וכן הענין כאלו היה המדבר עומד נשעני: אשר יקרא בה המקרא. שאלו קורין רבה כפי הקודש: וההרחחה

פנים מקום הנה למה שנקרא אללם פרונוציאליונ"ו, ובהרהרה פה אלמים מלח מקום מה שקראו בשמותם לוננוציאליונ"ו, ובהרהרה פה עקרוה גדר מה שקורא אללם לוינוציאליונ"ו. ובגלה התקדוק גם השנים הנוצרים אשר ישאו לו: שמוהם הם שפתיהם דוכפוטיונ"ו וימונ"ו, היינו סדור תלפי הספור והזכרון, כי להיות חמשה המגשים הללו נלללים במחשבה דבור ומעשה, למשפח מהם המהותיים אל המחשבה שהם, המאלה הדברים, והדור הליוהם, והזכרון, רמז באתרו להחיר פה עקרוה, והשנים אהרים רמז באתרו להחיר פה אלמים כנגד הדבור והאר המים כנגד המעשה. והפירוט הזה מהיהוה מלח אל הכתוב עמו שכתבה עליו המדרש הלז, כי כן הנוב (יחזקאל מ"ח) ועל הנחל יעלה על שפתו מזה כל פין מלכל וגו' וזה פירו מלכל וגו' ונלוה לרופס. כי על הכתוב והמהותיים אליה הכתוב מדבר. ועלה האר לדבור ולמהותיים אליו על דרך מדרש חז"ל על אמרו ועלה לא יובל שפיליו שיהיה בעלה של התלמיד הכמים לרכיה הלמוד. וזכר לדברים אלו מה שיעד הכניא לעמוד מה שהרהר הדעת לשוה את יעק דבר

באתרו רני עקרה לא ילדה פלחי רנה והליו וגו', כי רני עקרה רמז להמלחה הדברים מלבנו וכו', פלחי רנה רמז להמלחה הדברים וכו', והליו רמז להסדרת הפנים וכו', כאמור: והגדה. רנה לומר ספור. דברים כפשתן בלא תהייה ובלא שגלה: ויחול. מלשון הנהלה: ותנועות. כלל בהן כל יתר ההפעלות זולה אלה שזכר בעצם: המליצה הפשוטה. היא הבלתי נזרפת בחוק הדבור ורפיונו וזולה זה שזכר עד הנה, ולוין הפרט בזה ביה היותה כהונה והיא המכוננת בשם דבור מת ובין היותה מאמרת לחיבה סרה טעם משוללת החוק והרפיון והרמימות והקריאות שקדם זכרם שגם היא בתיים קרויה מהה הכולל ולא נעזרה במה שמדבר הדבור היה להעדר ממנו. או רנה בעליזה פשוטה הדברים שכתב, ביהוים נעדיי הקוד והטעמים הראיים למלוחה מקום הדבור פנים בפנים, וכמו שיבאר בסמוך: ואפשר שיעזר המדבר בתנועות עיניו וגבותיו וכו'. המעוות הללו אינם רמימות העינים וקריאות השפתיים שזכר למעלה, רק הם ענין גשיות נביה העינים לגאה וגאון וכיוצא כמו שמבאר והלך, ולוין אלו רמיים להקרא בשם רמימות או קריאות כלאהם שזכרנו: הנוצרת הברואה. שאינה מוסכמת מבני אדם כשאר הלשונות, רק היא נוצרת וברואה מלחו יב"י אשר ראה ויפסרה הכינה וגם הקרה ויאמר לאדם הראשון כחומר למעלה. ומבואר ברביעי י"א ל"א באתרו והשון האלוהים הברואה אשר למדה האלוהים להדם את שמה על לשונו ובלבבו, היא מלח ספק השליחה מלח הלשונות וכו'. ובכל דברו לאמר הטלחה הברואה, למען הודיעך כי לא לבד יראה והקרה אחרי ההסכמה עליה מכה נברא, אבל היא ג"כ בראשית מלחו י"א ומלחו המלח בראשית דרכה. ולא יקרה שלך מלחור הכתוב ויקרא האדם שמוה וגו' עם אמרו שהיו ברוכה, כי השוכח זה קלה מלח, מלחור לא יאמר הכתוב שקרא שמוה רק אל היה שזכרו, ולא עוף השמים אשר שמוה הם הם עזרו מיוחדות הלשון אשר הנהל לו שמי עליון כלאמר: אשבעו בה וכו'. מלחו על לשונו הברוח שגם הטעמים היו ונבראו עם הלשון ענינה שיהיה הושמה על לשונו ובלבבו של אדם כמו שזכרנו, ועל כן אמר נעשנו זה, כאלו הטעמים אשר על אודותם הספור הזה כובב האלך הם טעמים נלשון ומולד אחד שוה לשייטה. וכבר אמרנו בדרים ס' לין בין המודר אמר רב מתי דכתיב ויקראו בספר תורה האלוהים מפורש והוא שכל ויביתו במקרא, בספר תורה האלוהים זה מקרא, מפורש זה פרגוס, ושם שכל אלו הפסוקים, ובינו במקרא אלו שבוקי כפחים, ע"כ. ויתבאר ענינו בעלפני סימן ל"א באתרו מלח ספק שהיה שמור בלבבו בפמחה והקמן והשבר והכנייה

בהם מקום ההפסק והסמוך, ומפריד מקום השאלה מן התשובה, והתחלה מן ההגדה, והחפזון מן המתון, והצוויו מן הבקשה, שיחובר בהם חבורים. ומי שזו כוונתו מבלי ספק שהוא דוחה "החבור" (ס"א המסודר), כי "המחובר" (ס"א המסודר) לא יתכן לאמרו אלא על דרך אחת, והוא סומך כרוב במקום הנפרד ועומד במקום הסמוך, ולא יתכן להזכיר מזה אלא בטורה גדול:

אמר

אוצר נחמד

והתחלה מן ההגדה. ז"ל כסוד"ס ז"ל כסוד מלות הסגנון ריש פקד א', הסס אשר יקרא מדקוק הערב (בעל לשון ערביים) החתלה, הוא אשר יקראו בעל הסגנון טושא (כ"ל שבוט טושא ענין המסופר עליו), ואשר יקראו מדקוק הכרס סוד החתלה, הוא אשר יקראו בעל הסגנון הכווא (כ"ל ענין המסופר עליו) וז"ל אמרו ראונו עומד, נאמר ראונו הוא הנושא ועומד הכווא, ע"ל. וזה שאמר הכרס שהגיעות משירידי בין החתלה שהוא הנושא וכן ספור הכרס ממנו שהיא הכנסה: והחפזון מן הסמוך. כשנבדק על אחיה פעולה יזויר עם הגנינות כי"ד היפה העולם הוא כהפזון או כמתוה, כאשר יזויר כרמיות המדבר בעל פה: והצוויו מן הבקשה. שסס שזיס כנמאכ כמו שמור ושמעט (דברים י"ב) לא יפסר כי אש על כונס האחת, כשנבדק על נקבא, וכן תמיד האזוי כמשקל הבקשה, ולא יובדל אם לא כשעוהט שמתנו המדבר או כנגניוט: שיחובר בהם חבורים. כשעמיט יחוברו טעמיט בלשונו, דומט למ"ט כסודר סימן ע"ד אלא שאלתנו מספידים וכו' שהוא מושט לחברט ושיגיטו למתולקט: שהוא דוחה החבור. ר"ל שפעלה זכא דוחט מעלת חבור המסודר כברים ססס כגוף בלא נפש: אלא על דרך אחת. לא יפסר כי אש על כונס האחת וענין אחד שמתוכו בעל ספיר, אבל לא יובדל ממנו שום כדול אשר יתכן שניין מן סעטימט, והוא סומך ברוב במקום ההפדר. ולא עוד שספיר מפסיד אפילו הכך כוס האחת, כשנבדק שלכבו פונט לתקוע יתדותיו בין הטעוה ופאכר לא השיג מליטו למולו תיכט עניין שזול פו שסס ש"א ע, דוקק עטמו לנקוד ש"א ע ש"א כריו, כלאשן שפוטט פטימוט כמקום הראוי להיות נערד, כמ"ט הראש"ע כברים (י"ד) על פסוק ועלו מדי סה כשחט להסתחות לַקְלָךְ ס' נבאחוט, וז"ל כעטרט שאמר למך כש"א חטת הלמ"ד, ולא נפתח ואל"ד נחלט כי הוא סמוך להסס וזאת הסיבת (ר"ל ויסיב פירושו למך ס' נבאחוט), ע"ל. וכן מלת לנג כשבוט נערד יסיס סלמ"ד כזיר"י והזיר"ה כקמ"ך, כמו כשמהה ונטוול לַבְב (דברים ס"ח), וכשבוט סמוך הוא כש"א וסיב"א כש"א, כמו וסיב"א לַבְב פרטט (שמות י"ד), וכן סדיו כזיר"ה וכן"ף השששט כזיר"ה ספידט, כעודט כמקודקוס. ואס כן בעל ספיר כשימאל דוקק כמקום יסד כזירי, עושט סמוך כמקום ספיר, שטוק כש"א כמקום הראוי להיות סמ"ח או זיר"י, עודט בכמקום הסמוך. עושט נערד כמקום הראוי להיות סמוך, והיינו כשזודמן לו כוס כמקום שריון לתעוט ולא ליתר קוטט כש"א או זיר"י כמקום שבוט"י: ולא יתכן להזכיר וכו'.

באמת

קול יהודה

הנטיה והשכח והטעמים בלב הכהנים וכו', עד אמרו ושמו כשע המלכים והטעמים אוחות להכוונות הסס אשר העמיקוס כקבלט ממשט וכו', ע"ב: והדרתחלה. ר"ה זו לפי דעתי הדבור הבנתי שלם עוודנו חלוי ועומד כי לא בא עדיין אל המומה, והוא הנקרא טושא המאמר: מן ההגדה. ר"ה זו חלויט ספור טושא כזו יושלל כלא גבדוט כמשפט חרוך, והוא הנקרא טושא המאמר: שירחבר בהם חבורים. ר"ל כי עשה ספרים הרבה אין קץ על ביאור דברי הכמוזיס לכל האוחות והמופתיס האלה למען דעת מקום ההפסק והסמוך והפרדת מקום השאלה מן התשובה ויפיר ההלוקיס המוכריס, וז מוחה לרדמו חיה לנפוט, עד אשר רבו כמו רבו הכוזרים ללהג הרבה ויגיעה כשר, וכל זאת כלהט על העדר ידיעה הטעמים אשר שכתוט וזין אחטו יודע עד מה, כי לולא זה היו טעמיס עם הנקודות מוטיטיס כל ענייניס כקבט פחד, קדבר ההכר סוף סימן פ' כחמרו ולמחבר ההכמה הדקק הזאת סודות נעלמיס ממנו ואפשר שעתדו על קהלט וכיון כהס העיור על הסיפוריס וכו', ע"ב. לא ולמד מה כקס בעל העקידה להטעיס כזו, פירושו על מה ס' אלהיך שזאל עמך וכו' (פ' עקב סוף שער ז"ב) מלד מה כקס בעל הטעמיס להמליך עניו, שזס עיך עליו וכוה לך לאוח לדוגמח למשל אל יסר העיניס: וכי שזח כונתו. ר"ל הכנס מה שזס כנפס המדבר כנפס השומע כמו שזכר כחלה: דוחה המחובר. ר"ל הכרוזיס המחונניס כפלס ומשקל, וזה שסס אשר קורט להס כסימן ס"ט וע' וגס כמקמח הנמשכת: לא יתכן לאמרו אלא על דרך אחת. כאשר ישיח עליו חוקן המשקל אשר שמתו עליו חלקו לרשט וזח כל דבריו נתן לו לענדיס, על פי השיר יחמו ועל פיו יסעו: והוא סומך ירובו בכמקום הנפרד וכו'. מלאכר מואל שפתיו ישמור שיתנהל לעטו לרגל מלמחט השיר ולבנה נטוח עליו ימין ושמאל, יפרוץ גדר הסמוך והעפרד, וזה יקרה לו על הרוב, ועמל האדם לפיח כדלוטו לשובב התיבות שירו לאהרות וישר הסמוך והנפרד, כי לא יוכל להזכר רק בעתהה יחירה. וענין הסמוך והנפרד שהזכיר הוא מה שכתב המשוררים להרחיב לעדיהס חתחס כשכתמטס סמוך כמקום מוכרס, והקץ זה. והמשל כזה מלת לַבְב, הנקודה לפי טעמה הלמ"ד כזיר"י כמקום הפרדה וכש"א כמקום סמיכות, והמשוררים יקלו על עמלט כשזכס זה חלקו זה כפי זכרס ליתד או לתמוט, וכמו שטעשה הטעמטל כמחברת כחמרו ל' שיר יטבב הבהולות ל' יסיר. חישך דבריו קל לַבְב יקרטי. גס כמלת עון מואל לו טון אשר חטט מזה המין עטמו, כחמרו כמחברת עפרים ושבעה, כזירי כמס ין ויין ואל קיקוס ימיון זלח, אשר

ככלו

עג אמר הכוזרי באמת נדרתה מעלה שמעית בעבור מעלה ענינית, כי החבור (ס"א הסדור) מהנה הנשמע, והמסורת הזאת כוללת הענינים. אבל אני רואה אתכם קהל היהודים שאתם מורחים "להביע (כ"א להניע) אל מעלת "החבור (ס"א הסדור) ולחקות זולתכם מהאומות, ותכניסו העברית במשקליהם:

עד אמר החבר וזה מתעותנו ומריינו, לא די לנו הנחתנו המעלה הזאת אלא שאנחנו מפסידים תוכן לשוננו, שהוא מושם לחברה ונשיבהו למחלוקת:

אמר

אוצר נחמד

קול יהודה

עג באמת נדרתה מעלה שמעית. ודאי שאתם סדק שיש להחזיק מעלה שיש בעמיטה בשיירי סהס פרכים לנמיטה האוזן בלנד: בעבור מעלה ענינית. משלוח העמיטה סס לכרז פירוש וכוחו הענינים: כי החבור. סכור שמסודר במשקל: מהנה השמע. השמע ר"ל כח בעמיטה והנה ממנו: והמסורת הואת. ר"ל העמיטה והנעימה: כוללת הענינים. מבלחה הכוונה לכן הוא נבחרת: אבל אני רואה וכו'. שאם כדנכרן שקך יש כבדל בין לשון הקודש מולתו אלוני מן השיירי, מדוע אחס לוחתי עומתם בעיית שיירי בלשון הקודש כאשר ישעו האומות, ולמה אחס מורידים לשונכם ממדרגתה אל מדרגה הפחתה ממנה:

עד וזה מתעותנו ומרינו. אמת כי מלאה עון כולנו אשר קרה לנו בעבור שאנו תועים כבס אוכד בין פאומות פרינו בלשוננו ומעלתה להטעמד עם הגויים ולעשות כמעשיהם: תוכן לשוננו. עיקר ויסוד לשוננו: שהוא מושם לחברה. לשון הקודש מיוסד להכיר כל המדברים שיולנו לרבי כבשס אחת כולס כאחד, וזה מסדר דקדוק בלשון ומנוטחי בלוחיות ומתון בלוחיות במנאחיס, בין מה שהוא קל על הכנעה ובין מה שהוא כבד, כמו שהחלר שאופיות אה"שע שמן סגרון סס היסוד כבדים מכל האופיות, וכו"ק שמן הסס היסוד קליס, וכן בקדוקות, יש תועות גדולות קשי סמנטיים ויש תועות קטנות יותר קלי סמנטיים, ויש ש"א סקל מכולס, וכן הדגש יורה על חוזק הכנעה, והרפס על קלות הכנעה. והנה נחידס לשון הקודש כמעט ס' שיטיו כל פיוכיו וקדוהיו ודבאסיו ורפיוהיו הכל משוער, כענין פייסיו כל מלות בלשון כפי סהס אינס כדוות במכנעה, ומה שיכבד מדר מולת האופיות ד"מ, ויקל מדר אחר, כמו שהחלר כי כלל מונה שאופיות אה"שע אינס מקבלים דגש בעבור סוד מולאס, וכן הוסיפוס כה שלש תועות והעניני מלרע פספסו אוחס חושב לש"א, כמו מן גדול סכרבו סיס רלוי לסיס גרזלים, אבל לפי שיכבד על הלשון נאמר גרזלים בל"א, וכן מוסר נאמר מוסרים, והרכס מדר כיואל מוס כוודע למדקדוקים. ומאחר שהענין כן, בין שיסיה אחר קוד השייטה ומלוח הפכטל ובין פייסיה אחר ארוך כשייטה ומחן המכנעה, יעילס במקרא כאחד, כי לא יכבד על קצר כשייטה לכיון דברו עם היסוד חק ממנו. ובכן בלשון סוס יוכל להכיר המון רב שינעאל סילס בלחה ולא יקאר אחד מסס ממנה קאר ריוח מולתו: ונשיבתו למחלוקת. כאשר התערבו עם שיירי הקוליס נחאק בלשון, כי הריכו במקום הראוי לקאר וכן כסך, ויאל פטקורו אשר ויסד שיסיה מוכן לנעב כל אדם לפי מה שהוא: ואיד

ככסלו זו חריות, וכר ע"ף זה עון הראוי לניקוד בכתב"ץ במקום זכירת הנה הוא נקדו בש"א לניקוד יחד, ולכ"ף אמונ הראוי לניקוד בצי"ר עבר על ניקודו בכתב"ף סג"ל לאוהה סבה עמלה ופכ"ן נדר (כי לפי מה שכבד המלול בעשר השמות במשקל ש"ל הוא שזה לעולם בצי"ר"ו בסמוך ובמכרת ריק ישפחה בקצון הרבים, כמו דוד א"מ א"מ, וכלילו הים משקל ג"אש"ן משך (משלי כ').) ובכן שנה שני אחר שני במלה אחת וחקק יחד במקום בלתי נחמן, כי לא דיה לרעה שני המכות המלה בשמותו אח טעס הקודה אשר לא כדה, כי נס יד התשנה על עליונה להשפחם בסמוך במקום ובמכרת, והנה זה קלקל אחר כשיר מההלף לשני הקלקולים אשר יוזכרו צו כסי"ח ע"ח, ויש צו הפסד מבוחר בהכנת הענינים:

עג באמת נדרתה מעלה שמעית וכו'. ר"ל בלתי ובתמים ובזקד נדחיה אלכס המעלה השמעית הלוייה כחבור האלה בחדר ובמשקל אשר יתנו צו אזני השומעים, מפני מעלה הארת מעולה הימנה, והיא המעלה הענינית. להכניס מה שיש בנפש המדבר לנפש השומע שהוא הועלת נמשך מהדבור בבלתי מושבע אל המשקל, כמו שיבאר בקדומת. חנה מה שהלך יוסף ביאורו בלחמיו כי החבור וכו'. ובלחמיו והמסורת הואת כוללת הענינים, ורלה צו מסורת הקודות והטעמים שכבד זכרט מפתחו עם חבד בקדומת כי מסורת היא בידת משיני: אבל אני רואה. פסח על פניו מס שהורגלו להכניס לשוננו חחה טעבוד משקלי התרואים, כי פסחה הנעט גם בעממ להשמע כטוי השיר השקול כחבור נלה עם היות צו מהפסד הטוטה מה שזכרט וכו'.

עד וזה מתעותנו וכו'. הודע ולא צות כי טעוס הוא לחסחה עמנו, לא לבד מדר הנחמט המעלה הענינית שזכר בקדומת אבל ג"כ מדר היוחס מפסידים חוכן בלשוננו וכו'. והטוטה צוה כמו שיבאר כסמוך כי כהכז בלשוננו נבולות פטמים ונקדוה למשפס בני ישראל כדקדוקי חמלי הקריאה יתר מאלד מן הערבייה הקרובה ללשוננו כחשיבות וכל שכן מכל שאר הלשונות, ויתכן לנו להיות הרבה ממנו מהחלריס בקריאה ולהחליל ולהפסיד ולהחמיד צה גם יחד, וזהו שזכרט וכו'.

הוא לחסחה עמנו, לא לבד מדר הנחמט המעלה הענינית שזכר בקדומת אבל ג"כ מדר היוחס מפסידים חוכן בלשוננו וכו'. והטוטה צוה כמו שיבאר כסמוך כי כהכז בלשוננו נבולות פטמים ונקדוה למשפס בני ישראל כדקדוקי חמלי הקריאה יתר מאלד מן הערבייה הקרובה ללשוננו כחשיבות וכל שכן מכל שאר הלשונות, ויתכן לנו להיות הרבה ממנו מהחלריס בקריאה ולהחליל ולהפסיד ולהחמיד צה גם יחד, וזהו שזכרט וכו'.

ע"ה אמר החכורי ואיך הוא זה :

עו אמר החבר הלא ראית מאה אנשים קוראים במקרא כאלו הם איש אחד ,

פוסקים בעת אחת ומחברים קריאתם כאחד :

עו אמר החכורי כבר התבוננתי בזה ולא ראיתי כמותו לא כאדום ולא בערב ,

ולא יתכן זה "במקרא" (כ"ל בקורא) השירים. הודיעני מאין היתה

המעלה הזאת ללשון הזאת, ואיך "הפסיד אותו" (כ"ל תפסיד אותו) המשקל :

ע"ה אמר החבר "מפני שקבצנו בה בין שני נחיים ולא קבצנו בין שלש תנועות

(כ"ל מפני שיקבצו בה שני נחיים ולא יקבצו בה בין שלש תנועות) אלא על

ידי הדרך, "ובא הדבור גופה" (כ"ל שבקבצנו בה, כי לפיכך יבא הדבור נוטה) אל הנח, והועילה

אוצר נחמד

קול יהודה

ע"ה ואיך תאו זה: כסופי לא ידע ענין מיסודי סדקוק ומעטות, ולא סיני עיני הסהנס ששם למיז הסגר, כי לא פירט לו ענין מד כסופי כסימן שמהר זש וכסימן ע"ה:

עו פוסקים בעת אחת. מלס יבולס לסיס כחמד : ומחברים קריאתם כאחד. לסיק קריאה כולס מחונכת כחמד :

עו כבר התבוננתי בזה. כבר נחמי לכ לזס כחמדס וכסגולס שלגנן קודס : כמותו. כמו לשון הקודס : לא באדום. בלגנן לסיין כחמיהספס ללזוס : בערב. לשון ישמעאל שזוא לשון קרד : ולא יתכן זה. ח"ל שיהי זס : במקרא השירים. בקריאה ששירים : ואיך הפסיד אותו המשקל. כ"ל. ע"י משקל ששירים שפסידס כמעטס חולת :

ע"ה מפני שקבצנו בה. בל"פ : בין שני נחיים. סוס נודע שכל המלות שסעטעטס שסל"ק כולס משלס אוסיות בלבד, ונקראולס ששירס, ונקראולס באורס על עברי יהודי זכר נסחר, כמו ק"קד ש"שיר דומיוסין, וסיקוד הליו קמ"ץ וחליו סמ"ס. וכל טועל שסקבל סטולונו כדקדק מקרס או טענב, חליו קמ"ץ וחליו לר"י, כמו ק"ל אב"ל ק"ל דומיוסין, חול ניקוד חיכת סבורס שסוז עכר נסחר זכר יתד. ומבזול שסשרשס סטועטס, ר"ל סקודות, מועטות, ואיוס מטרותס רק כעמוד או נכחז או ניקבס או נכריס, וסיס מיסוד סלגנן למעט כחמטועט שיש סלכש, עד עלה מנחל שלס חמטועט לעוסות כסוס מלס מלכד ע"י דחז, ובמקסס חמטועט סיוחו ש"ל שיהי ק"ל על סמכנול יסר, סהיס ש"ל על או נח, כמו מן הק"ס יסחר בלגנן רכיס ק"ק"ס, וכסחז קמ"ץ סחיים לנח"ל נע, כדי עלה יכיו עלס חמטועט שסס קמ"ץ חיר"ק לעוסות, וכן מן ק"קד בלגנן עכר יסחר א"ק"קד כעמיד, סרי שסחזס הקמ"ץ שסחזס סס"ל לנח"ל נח. וכן כסכנול ח"ס מוססח על סהלס לחסריס ורזוליס לסיקד כנח"ל נח, כמו מן קדק בלגנן עכר נסחר כוכר נסחר כנכח לנקבס ק"ק"ק"ק וסח"י

סחכנס למחלוקה, כי ככריסס נבולו דקדוק הקריולס ממוקשי השיר, ספסד המעלה סולס סחכחזסח מוסליוטס הנבולס סוס על עמדס. ועל כל זש יעירי הביזור כספסוקס הנמסות :

עו הלא ראית וכו'. הקדמתי ביזור זה כסימן ע"ד :

עו ולא בערב. ערב סוז ישמעאל : במקרא השירים. כאלו אמר בקריאה השירים : המעלה הזאת. ר"ל סלמח סחכנס וסכסמח בין הקוראים בלגננו :

ע"ה אמר החבר מפני שקבצנו בה בין שני

נחיים ולא קבצנו בין שלש תנועות

אלא ע"י הדרך ובא הדבור- נוטה אל הנח. זה אחד מן המיקבולות חכורס בלז שרשיש חה העולס כלו כי לא ידעו מה הוז, ובכל זמח לא שייב אחור ימינו מחזכיר כביזורו חס אשר יערה עלינו רוח ממרוס רוח ס' רוח דעה ידבר כנו ומלחו על לסגנו. קבון השני נחיים, לטלסח לרשיס יסרד כפי חמורגל בלגנן סמדקדק"ס. ה' כסחוככרו להס ימדו שני נחיים נעלמים, על דרך מה סכחכ המכלול כפחיסח שער אוסיות או"י כחמרו נסככרו כ' נחיס ככחז כחחריס חלה, סחמד לנרדו חלחד ש"ל לנרד, שאיו ח"ל לחמש הנה, החלבוה ח"ו ח"ל לנרד, ולא קבוי סמוע וגו' (ישעיה כ"ח), ע"כ. וסרלכ"ע ככב כססר לחוז על עגלה ד"ש (ורכיס ל'), דע כי שס סחחר לשון ימיד זכר סוז, על משקל ק"ל, חגס סחל"ף ח נעלס, וכולכר ר"ל לכוסיף סימן סקבכז גס סוז ח נעלס סחככרו שני נחיים נעלמים, על כן סככר

ש"ל ח, כדי לסגדול בין ק"ק"ק שזוז עכר נכח לזכר. וכנס סדל"ח סחיס ג"כ כנח"ל נח, לפי שאין כח כנח"ל נע למשך ככחו ח"ס נח, ולא נקוד ח"סח כסחר חמטוע זולל כנח"ל, ש"כ יכוזול שלס חמטועט לעוסות ויככד על בלגנן, ובכן יכיו שיהיס נחיס, כמו י"ק"ק"ק לז (באשית ע"י), וכן י"ק"ק חלכיס ליח (שס ע"), ושני שו"ר"ס נחיס לעוסות, וכן ו"ק"ק חמט עכר כ"כ (מחבר כ"ל), וככנס כח סיזולו שני שו"ר"ס נחיס כסוק ח"סכ. וכ"כ סמכלל יופי כסוק פ' ח כשס סמדקדקיס. זס יד-לכרין סמולס אור חלחיס, ר"ל שסמולס אשר חלחיס דכקס חל"ס, וס"ל עלה יכוזול שלס חמטועט לעוסות ככלס : אלל על ידי סלחר סככר סקבנו כס בין שני נחיים ולא קבצנו בין שלס חמטועט, ור"ל עלה יכוזול שלס חמטועט לעוסות ככלס : אלל על ידי חדק. כמו כלס חסיה חוז רלסגנו חמטוע קטנול וחלחיס דגש, כמו מן קב"ד סכח"ל דגש אוסיע"ל כחיר"ק בלי ידי סכ"ס ח"ק, נסחר בלגנן ככיס קב"ד"ס כחיר"ס גיח"ל, וכן מן ק"קד נסחר ככ"ל נסחר על דק אחד ככסכס חל כח. כסמנן סימן פ' : ובא הדבור- נוטה. סחחחח ססר סוס יכיס סככור ככ"ל נסחר נסחר על דק אחד ככסכס חל כח. דעת - אתר לימודי יהדות ורוח * www.daat.ac.il

חסרו הא' ונקמת הש"י לארצות על לשון הנקבה וכו',
 פ"ג. הב' כשהאחד נעלם והאחד נגלה, הוא אשר
 דבר החבר עמו סימן פ' לאמר ויכול שיבא אחר זה
 משוך נח גרעה, כמו ^{היה} שאון וכו' עד אמרו ואפשר
 שיבא אחריו על גרעה, כמו ^{שור} שאול, הב' בהגלות
 עלות שני הנחיים גם יחד, אשר עליו הראב"ע ימן
 ואמר בהחלת ספר נחום וכה ידבר, ובסוף המלה
 יתחברו שני שוא"ן, כמו ^{היה} אלהים, ^{היה} מן היין
 ג'ו'. ונשנה דברו בצרפתה יתרו על מלת ויחד. גם
 התכלול בעשר השוא"ף כהב וימי שקוראים כל שני
 שוא"פים בסוף המלה נחיים וכו', פ"ג. שלשה אלה בני
 נח, ומאלה נולדו בחיית כונח חנוך הכדורים מהוסיס
 בדבריו אלה. אפש כי הראשון אינו ענין כלל לכוונתו,
 נח בלי ההנא שום נח המס נרגע במצפה, והשני
 יסיה לו זכרון עם שיהיה לאהרונה, ואחרון חביב, הוא
 הראש השלישי ויחי לשר ועיקר בטונה המאמר שאהנו
 על ביאורו. יבואו ויגידו לך דקדוה דכרי ההכס רבי
 יאודה כדרי דוד המטונה חיווג בצכרו הרשום על
 אזהיות הנוח, הוא ההכס הזכ ראש המדקדקים ככל
 מקום ובדברי הראב"ע יהודוה סיה לו דין קדימה לכל
 דבר שקדושה, הלא הראה לו בשכר מאזיו לשון
 קדוש נח כמר מלות ברששו ובראשו ספרו החבר
נח יתן פתיו פתיו פתיו פתיו פתיו וכו' ^{היה} חסדו חסדו
 מערבי ממדינה פאש האקדא חיווג חסדו חרציו הלשון
 רב על כל חסדיו מהפניות, ומחשבתו הלידה ארבעה
 ספרים, והס רהנו וספר הכפל וספר הנקוד
 וספר הרקמה, והילכו האלה בצרפתהס נחן בהם
 האלהים חממה, עכ"ל. והספר הזה ליהודה חיווג
 אשר ידיו רב לו בנשון ספר, אל עמו ביאולו הראב"ע
 כמאמרנו בלשון הקדש והלא הוא כמום עמדי ככתיבה
 די. עשה אשה בזכר ה' קרב ושמע קול יהודה חיווג
 מתיחס ומחכים עם החבר בגבולי הדקדוק אשר הניב
 ולא נשאל את שמוהם על שפתיו עשה אחת ודברים
 אחדים, ולא עממו ביאולו ועוד לדברי יסיה. אחת
 ליהודה ככתיבו ולשונו, ועוד אמר כי הרענריים לא
 יחברו בין שני נחיים שאינם נעלמים כי אם במקום
 הספקה והשלמת העדושים, ואם יתחבר שו"ל עם
 שו"ל בחלמ"ע המלה או בהצחיתיה, השני מהטעם חוץ
 מפעום הפסקה, ומתעוהו בכל דברייהם על הדרך
 שהזכרתי בשו"ל שהוא בהחלת המלה, כמו ^{היה} יתרו
 יתרו, כי הש"י שכן והוא"ם עט וכו', עד אמרו,
 וכן ^{היה} על זולתו, אל ^{היה} על זולתו, ^{היה} אלהים,
 וכן ^{היה} בספר לבי, ^{היה} שאמטל, אל ^{היה} אז דרכיה
 לך, ויז"ל ין, עד לא ^{היה} אלה. אלה כלם
 מהטעמים להחרונה בעבור ההמשם עם שני אחרייהם.
 ובמקום ההפסקה ישכמו ויחווו, כמו וישא עשו קולו
 ה'ה' ויש ק' לדעת כי העבריים לא יחברו שלש
 אותיות מהטעמוהו במלה שם אה"ע או אהיות
 ככפל, עכ"ל. ואזכיר השמטעה לשון אל לשון קורא
 לקול נחריים אשר אמרו ללשוננו עכ"ל בגבולי הדקדוק
 שפתיו אחנו בדברים שיש ומחסימים, קן החבר
 יקרא והחיוג יעברו, עמו הוא בצרות לשוט ירמי

פיו על קצוהו וימלאהו, כי שיהם נמדים הליטה ש"ל
 קון למו. ועד הראש השלישי הלא בלנו לארצות כי
 על קצוהו שני נחיים נרשים סיה עיקר כונח החבר
 באמרו מפני שבלנו בנין שני נחיים, וזהו ראשית
 מבוקטט. כל זולת בלחנו להשיב נפש כי זה יסיה
 להם הגבול שיה אללם בהשמעות הלשון. ולא שיהם
 כי קרבו הוא בלחיו היותם שוים על מוכן קריאתה,
 ואולי כי הדבר הוא בוחר בדעה הראב"ע עשה
 בזה מדהה לדברי ר"י יהודה חיווג באמרו בהחלת
 ספר נחום כדברים האלה. ויאמר ר' יהודה המדקדק
 כי ראיו לקרוא חיו"ג ^{היה} מן היין שו"ל מהטעם
 דבק עם מלת מן, והנה מה יעשה במלת ^{היה}
 אלהים, כי אף כח בלשון נחבר שני שוא"ן מהטעמים
 כי עיקר ^{היה} שו"ל עם פתח קפן וכו'. ויאמר
 וכו'. ומחוסם בצבעוהו לאמר רק בהטעמת השוא"ל
 ע"הו אשר שו"ל לא האלה לו ולא ששמע אליו וכו',
 פ"ג. גם בצכר מאזיוס און חקר והקן קריאה זו
 בבאו לדבר אחנו על משפטי הנחיים, ויוסיף עם רשום
 שניה על ככה באמרו, אילו היה דברם אחת לא היה
 בעל הטעמים משפוק בהחנה ובסוף סמוק במלת
 ויפול על זולתו בנימין אחיו ה'ה'. וישא עשו קול
 ה'ה'. פ"ג. והחיוג החיוק בעל התכלול בצכר קול
 יענין עמו. והאזרם ידלוה לניצוה פאש היתה בוצא
 החבר בזה בדעה ה"ר יהודה חיווג לשיור פאש בגזרת
 הקצוהו בין שני נחיים שלל יסא ביה הבלעיה פמי
 הכבלעתם, לא היה מולוה דכדרי בלשון חיוגי וסכה,
 כי היה אלל קצוהו הטעוהו היה לשונו שולל
 והוסס בו לשיור חמאי הדקה. אמנם עדין לא נביט
 זמן קריאה שמע של כליתו כונח החבר על זה עם
 פרטיה ודקדוקים, על קן לכה ליערך הכדור וסב
 והיכזב על עמדך עד שחן החמה על ביאורה כי
 בעהה אחיטנה. וענה נדעה נדפס לדעת חיהו דרך
 ישכון אור כונחו של ר' יהודה חיווג בדבריו האחרוים
 שזכרנו באמרו כי העבריים לא יחברו שלש אותיות
 מהטעמוהו וכו', כי עדיין קול דברים אהנו שומעים
 וחמונה מוצגם און אהנוה רואים זולתי קול, כי לא
 הוסס מחשק לפנינו לאור בעיניו הוס כלאר אהנו
 מעקשים למיור בצקוהו הנחיים. והנה דברי ר' יהודה
 חיוג יהיו לנו לעינים וסיה כי יך עמט ביאור סיה
 על עינם, וסיה הסוב הוא אשר יסיב ה' עמט
 בטוב עמטם והטבונו לדברי החבר המתחמים לעמטם,
 לא יסבו בהחן בצכרוהו אחד עולה לבחן ולבחן. וענה
 כתיבה לו והכח לו לך עד שפירט דברי ר' יהודה
 וירחב פי בהם ואכלס ואעשה אויך מוכן ומזומן מול
 הכנה דברי החבר על עמט קומס. סיה נח אף
 קשבה. דע כי רבי יהודה חיווג אודיע בצכרוהו החבר
 בחלק האלשון ממנו סמוך לראשיטו מה הוא חנוך
 והנע, וביאור כי האות הנע הוא שיבמל אדם בו
 באחה משבע הטעמות הקצרות מליס, וחבור חכרם
 עוד בהחשק ביאורו, והנה הסוכן הוא שלא יכפס
 האדם בו בחמה מאלה. אחר כך אמר כי העבריים
 לא יחלו בשכוח נח ולא יעמדו על נח ולא ימאל בלשונם
 נח

לשלישית. אבל גם השלישית עצמה משוללת המה, וזה כי אחר הפתח לא ימצא נח נסחר להיותו חטעס קסנה, גם נח נראה לא ימצא נח נסחר להמוטע השו"א הסמוך לו כפי החמתו, ויחלל השו"א מודתה ארס כי לשלם לא ימצא שם שום נח מחמתו, ור"כ היו שלם אריותו המוטעטות סתבות וזוטרות, הוא הדגש אשר לא יוכלו העבריים שלח עם שקדס. רק אם יהיה שם אריותו אריותו כבמלת יצ"י שזו ארס מן הגמט חבור שלם אריותו המוטעטות עם היות שלם יכנס נח צינים, וזה כי המ"ן הפתוחה אין שום נח אחריה כמו שזכרנו במלה יפת, גם לא אחרי הה"א הנקודה בשו"א ופת"ה, ועכ"ל היות הה"א גרונית הומר העי"ן הזה בחוקק למען הקל הקריאה מעלינו. והנה כה משפט האות הכפולה, כבמלת יצ"י לכן הסרה, כי מקום הונח לקורא להיער הר"ש הראשונה, ואם יקרה בטול הגמות מן השי"ן ומן הר"ש וממלכו מהעברים שלם אריותו המוטעטות מבלי הולך נח בין השמים לשלישית אשר לא כחורת מנהגו. אלא שיהיה זה מדך ככל האריותו הנעצות והולך גם הוא לרון בו להקל, ובאילו אמרו מקבצין שלם אריותו המוטעטות בלי שום נח צינים. ומזה יעלה קצת מהתללות לר' יהודה חיוג מחשר השינו הראש"ב במזמור שו"א להיער צ' שו"א'ים, כמו שימשך מהגהות קריאת תי"ו של יצ"י קריאה המוטעטת שחרי אחריו יצ"י'ים שגם היא שו"א'ים אלא שנתקרב עם הסגול', ומעווי לא יאל מפשי מעבודתו יהיוהו דרון שו"א'ים כמזמור כמו עסה. כי הגהר ר' יהודה בלל כעפי מחמרו יחסה אשר הסנה בו שלם הגה אריות גרונית אחר שו"א' ואז יחייב על עמדו מנהג העברים לבחתי יעשו שלם האריות וכו', אך להיות אר"ב יצ"י'ים הנקוד בשו"א סגול' אריות גרונית, גם כי יונע השו"א הקודס בראש תי"ו של יצ"י הדבקה וסמכת אל סמלה הגמטתה, הואיל ואי אפשר לעמוד על נח כמו שקדס, אין בזה לדעוהו עון אשר חסא. ארס כי עז הדבר הזה להראש"ב, כי יחמר אס היה זה נכון וישר להיער השו"א הקודס על התאל שם אריות גרונית, מדוע לא יהיה כראש במחטע המלה לעולם, שחרי במלת יצ"י'ים האריות נראה בטל עיני הגעה הלמד' והאל"ף חטעס האות הגרונית, ודמון הוא שרבי יהודה יגזור על קריאתם על זה התאר. גם להשגת הראש"ב במחמור בספר מחזיקים שלם היה בעל הטעמים מפקיח במחמור וכו' כמוחר למלה, וטל לומר שאין זו חפיסה, כי רבי יהודה עצמו הקדים רפואה למכה זו, במחרי כי בלא הפסקה ראו להצר האות השו"א'ית המוטעט עם מה שאחריה, אך בהיות שם הפסק התייבז על עמדי ופני השו"א'ים כחלוד יונחו. וכן יהיה עם לברך דברי לגמט על המונח העבריים לא יחברו שלם אריותו המוטעטות בלי שום נח צינים כחומר, מלה יצ"י' ויואל, שקבצט שם ג' אריותו המוטעטות בלי שום נח צינים, קח נח אריותו המובטלת כך, כי בלי הפק אחר הדל"ת הפתוחה ימצא נח נבלע בכח הדגש אשר צי"י', כי מדרך הדגש האריות על

נח או שני נחים נעצים זה עם זה כי אס אחר נע נקדס. וכמו ארלי שלם יהנו להביע שו"א' ברבליית מלה כי צריך להיער בע"כ, וכמו שביאר שם בסמוך כי כל שו"א' שהוא ברבליית המלה שם לו פועל, הוא נע. גם לא יעמדו בעט, שלם ימצא שו"א' נע בסוף במלה בשאין שם מלה אחרת סמוכה שימך אליה השו"א' המונע אחר במלה יהיה הקודמה, וכמו שנהבאר מכלל דבריו שהנחתי לפני למעלה. ובאר שם בכללו כי לא ימצא בשאין העבריים שום נח או נחים נעצים כי אס אחר נע נקדס, רוזה לומר אחר מונעט בחרת חטעט המוטעט שקדס זכרס. כי הנה שני השו"א'ים שימשכו ויטוהו במקום הפסק כמו שזכרנו מטעמו במלת וישא עשו אס קולו יצ"י'. לולא שקדס להס אריות הו"ד המונעט צי"ר'י לא היה לשום אחד מהס מונעה והסקט. אחרי כן היה מלה רחב מחמרו עמנו על תכונה קריאה השו"א' המוטעט שהקפת סמיכות האריותו והמוטעט הבאות אחריו (כמו שיתגלה ביאורו בכלל דבריו), עד הגיעו אל מקום זה יבדתי העהקה לשונו למעלה אשר היה בו דברו בפרט על משפטי העבריים בקריאה שו"א' אחר שו"א' במחטע המלה או בהאריהה עם הפסק וזולתו, במלה יצ"י'י' יצ"י' אריות, וישא עשו אס קולו יצ"י'. שקדס. סוף דבר ראה חובה לעמוד בדבריו האחרונים שהגהנו על ביאורם (וכן קן תהלות הספור הוא המיוחד אלו על ביאור עניני נהג, וכמו, כי מן זו והלאה התחיל לדבר על אריותו הגה והסמוך), לברך העיני הזה בנתינת טעמו מפני מה לא יונעו שני השו"א'ים הנעצים רק הראשון יונה, כי אין שם הפסק, ובהפסק יונחו שם צינים, ומחשר יבדך חפטרות שיהיה נעמי, או שיהיה הראשון נע והשני נח, או הראשון נח והשני נע, וכבר נפסל החלק השלישי בכלל אמרו שלם ימצא נח כי אס אחר נע נקדס, שטוהו על האות המונעט בחרת חטעט המלכיים כמו שזכרנו, עם היות לשון עז מחטעט נעצים אל השו"א' ג"כ, כאמרו שם כי כל שוא שהוא ברבליית המלה שם לו פועל הוא נע וכו' כמו שקדס, והחלק הראשון אשר הוסק על מקום אשר יונה חמה הוא מקום הספק, גם החלק הרביעי הנה משהו אחר בלא הפסק כמדובר, והחלק השני נמשך לכדו ולג' דבר על אודותיו עד הנה, ולא אדעימו מפני מה לא יוכלון העבריים להיער שיהיה כאשר יוכלון שחת הגמטת גם יחד. ע"ן על יאל קרחתו ומלן ללד ע"ן זה ימצא במחמור, וע"ן כך לדעה כי העבריים לא יחברו שלם אריותו המוטעטות במלה שאין שם אריות' או אריותו כפול. ונעשה כאומר דע כך כי נתייחי לבי מהסכים על המונעט שני השו"א'ים, לפי שאופן קריאה העבריים כמנהגו ונהג, אשר לא יחברו שלם אריותו המוטעטות מבלי הולך שום נח ציניהם לא בכח ולא בטועל, ור"ש במלת יצ"י'. שלם באלו להיער בה שני השו"א'ים לא בלבד יפקד מושב הנה בין האות הראשונה סתוחה לשניה המונעט, ובין השמים הנקודה בשו"א'

על אף קודמת כלינו ינחם זה הקורא בשר"ל נח, כי אמת הדגש הנה אחר המועד קטנה לא יטל ומיה הנה הגרסה הראוי לה כפי טבעה כמו שהיה שולל אורח הרפה אם היה שמה, על כן במלה "ב"ר עם דגשוטה יתאר עדיין הנה נראה אחר הדלי"ם הפשוטה, וכליל היחה מלה "ב"ר הנובה לפיט, וכתה דמיונים יל נזו כמו מחפר קמות על אף ה"ן, ומכללס ע"ן השרש שבראש המלה ויהארונו בעמיד, כי מן גבל מאמר "ש"ל י"ל והנה הוא מובלט בדגש, וכאילו מקול הברה ששטמו יאח במתקף "ש"ל י"ל: י"ל: וכן ימאח מובלט בחוק המלה והוא שרש ג"כ, י"ש: "ש"ל: כי הוא מגזרת כי אנטפס, ודךך, השלמות "ש"ל: והכרת המבטח מורה על ככה. וכן א"ש "ש"ל: כמו "ש"ל: וכמו כן להבטע ה"ן ה"סוף בעבור תבר"י נשך, כאלו אמר חבר"י נשך. ועל דרך זה כתוב במלול אלא האנן הארבע ועשרים, כי מנה האשון להוסיף ע"ן באחרונה, עד שהבליטוה בדגש בכ"ף הכתוי כשיבא בהפסק, כמו אשר "ש"ל: "ש"ל: ע"כ. בכל אלה ובזולתם רבים ישכנו בין שפטים אחרים בשר"ל נח מובלט כמדובר. ולפי דמיון כי גם הדגש במלה "ש"ל: חמור גרם, גרם לרבוץ בין השפטים "ש"ל: נח, כאלו הוא מובלט בשר"ל נח על הדךך האמור, כי עם היות הש"ל הנהה כנובה אחר הדגשה, האמת"י כי מקרה הוא קרה לה פן יעשה השפטים בעיניה לבטא א"ל ולקרות "ש"ל: כיון עלתה עשייתו נקודת ה"ו"ן הכתוב כמו "ש"ל: "ש"ל: ודומיים, ועל כן אמרנו. ויבוא בזה במלה "ש"ל: ולמאורעות (דה"ב ה') מן השעם הזה עצמו קרה מקרה, ואם מנינו שם "ש"ל: בהאורות, הנה הוא לדמיון כמפלכת זרים ומשפטו "ש"ל: ובכן עם עצמו למשפט כחוב. ואם קול הברה ששטמו בדגשים האלה אשר כח פה להרות על אף רחוקים להמאח שמה, מהם נדון לכל זולתם כי יגידו האחריות לאחור, ואף אמנם יהיו הורחת בזמן כ"ה: "ש"ל: או להפארת הקריאה כקו"ף "ש"ל: כי עם היותו בלהי לריבים בזה לאוח אחרת, אין המלט מקול ההברה אשר היחה לאוח בין אף הדגש ובין הקודמת, וכליל היחה שם אף מובלט בשר"ל האמור, ובזמן קריאה המלות הדגשות האלה ידמה הקורא לבטא כי השטמו לבטא שפטים, "ש"ל: "ש"ל: או "ש"ל: אף על פי שלג הארבע שם לאחריות המובלטות ההנה. ואחרי הודיע אליהם אףי אה כל זאח משעם רבי יהודה חיונ המכר, נקל לנשות אל ביאור כוח החבר אחר לא חרוקה היא מיונוה של ר' יהודה, כמו ששפה אהח היחה לנה כלאר הרלוית. תשמה על לבך כי הדגש האלה נכון מולאם על פי ההכונה השניה שתאלט הטוטת שזכיר סימן פ', וכמו שיהבאר לך מאמרו, והכונה השניה מעיינת בימי חבור המלות ונגלוס וכו'. ועשה אין לך רשה להכרה האחריה עד בזה עשה, שאין לך בדברים רק מתקום ושתן, ואלא מה לא יקרב בהשכלתך גם כי תבב עיניך מעדה עד תפציר פוב עיוך על פני הדברים האלה.

אמנם אחרי כן תראה היקרך דברי, כי אלא התקנות השניה ין קן הדברים לאשר דברתי. יאמר אם כן כי בכהונה השניה המובנת על יופי חבור המלות ונגלוץ כמו שיבאר, לאשר שיקבלו בלשוננו שני נחים, נכון השני שוא"ם שיטתו בסוף מלה "ב"ר: וכיוצא כמחבר למעלה. אכן סר האפשרות הזה בקצון שלג אחריות המעשטות אשר לא עבר נח בכותב בנה או בפעל כמו שקדם, אלא ע"י הדחה, ר"ל בכהונה שם אחריות האחר"י או בפגישה הכפל לאשר הראיתי, והחבר עצמו יעמידו על זה באמרו סימן פ', ובפה שיודעו מן השלג המעשטות וכו'. ומה שאמר ובא הדבור נוסף אל הנה, ר"ל כי בו מאשר לא יוכלו העברים לקבץ בין שלג המעשטות מאדובר, בזה הדבור העברי נוטה אל הנה, כי אין המלט מהמאח עם בין שלג המעשטות נח בכה או בפעל כמו שזכרנו. והשא משלך על זה מלה "ש"ל: כי בין האל"ף ובין ה"ם ימאח נח מסחר בקמ"ץ האל"ף, גם בין ה"ם ובין ה"י"ו ימאח נח מראה הוא הש"ל: הבלתי המעשטות הנהה הרי"ם. וכן במלה "ב"ר ישכון בין הדלי"ם ובין הבי"ם שר"ל נח מסחרה בדגש הבי"ם. כאלו קול ברמה ששטמו "ב"ר: או "ב"ר: כאשר הוגד מראש דברנו על ביאור דברי רבי יהודה חיונ. ושהה שוב אשכ"ז ח"ק להביע לך רוחי על קצון השני נחים, אה ישכבו על החבר עם רבי יהודה המכר לכל דבריו ולכל משפטיו אה לא כאשר יעדתי. ואלאם לב אהם ישכב דרש שאם היחה דעת החבר נכונתה עצמו הכדיל שני נחים בין מקום השפסק וזולתה ועצמקום ההפסקה בלבד ישכמו שניהם ויעונו כמו שזכרנו, איך לא ביאר מאלו בזה האויל והיה בגזרת שזיר יוכר ורשום, כי רובא דרובא נמאלו בלא הפסקה ומשפטם לדעת ר' יהודה להיות מהם ממועט, והלא בגזרת השלג מעשטות ביאר מאלו על שזיר מועט הלוי ועומד על הדחק כמחבר למעלה ואיך יפול קיסם וייתח קורס. על כן אמרתי כי דעת החבר על השני שוא"ם בלהרית כי זאח מנוהתם עדי עד בחקום הפסק או זולתו. וליפוי כה ביאורנו על השני נחים כי על שני שוא"ם רלופים היחה הכונה כמדובר, יהיה מאמר המכלול נוהן ששם שר נוהן טעם דיהיה"ל על קיומו, ויחך על מה שכבר אשרטוהו וקיימנהו בזה שקדם. וזה כי דוגמת הלשון הלו' ככתב בפתוחי "ש"ל: באמרו ושמו חירי"ק תחה השוא"ל בההחברה עם הכנויים, כי כבד על הלשון להבר שלג שוא"ם שיקראו בכנוי הרבים והרבות, ע"כ. וכוננו בזה כי כשפגיע שפתוחי אפי "ש"ל: "ש"ל: לולא שמו חירי"ק תחה שוא"ל היינו לריבים להבר שלג שוא"ף זה אחר זה באמרו "ש"ל: "ש"ל: מה שאין ההה יכול לדבר, כי לא מילדי העברים ידוע לקבץ ולהבר יומר משני שוא"ם נחים כאמור. ויזה תדע כי עינן הקבוצ בין שני נחים והבלתי קבוצ בין שלג המעשטות שמכרו כאן ביאור מעלת לשוננו ואיך הפסידו אורו המסקל (כי אחרת למנוה מתקשים במבואר בקודמת גם מאלו דברו ככתיב

הועילה זאת המעלה ר"ל* החברה והחריצות על הקריאה, והקל בעבודה הזכרון והכנס הענינים בנפש. ותחלת מה שיפסיד במקצב השיר ענין אלה השני נחים ויגוה *ס"א אל.

אוצר נחמד

ר"ל שהיא המלה המושגת אל המלה נחמה אשר לאהרים, כר"ל המעלה נחמה המכלול: הועילה זאת המעלה. מן קצון שני נחים: לחבר הקוראים כרכס הקוראים כחלם ויחברו המלות במקום כרואו לם: החריצות על הקריאה. הספקה במקום כרואו. וכוא לזון כריחה וחמון, כמו כי כלל ונחמה (ישעי' א'). וזה הוא המעלה מה שאמר המה כסימן ע"ז שם מהל אנשים קוראים במקרא כאלו הם אים אחר, פוסקים בעת אחרת ומתקראים קריאתם כאלה: והקל בעבודה. בעבור חוק הקריאה ונחמה מן ההבור והספקה: הזכרון והכנס הענינים בנפש. מהמם שמדקדקים בעת הקריאה לקרוא בענין החבור מקום המחובר והספקה במקום הספקה, זאת המעלה עושה רוחם בנפש לכרז פירוש כדבר במקרא, ומאחר שבנין פירושו ומשמין כדבור לפי פירושו מניס דמיונו כוכונו, כי אם יצוץ פעולה אל התחשכס יחמק הסוכנו כו כדוע כעט: ותחלת מה שיפסיד וכו'. ענה שבי לו על מה ששאל אותו כבי' ע"ז ואיך הפסיד אותו המשל: במקצב השיר. במהרה שירים, כמו ויקל ען יתן אלו השני נחים. כספק שיענה כאלה נחמן אותו שיער לכרז כי יחד שהיא שר"א עי ישנה משאל אחרים שר"א עי ויקלן פירוש הענין, כי אל הלא חסיה רכוס למלה שאחריה, וכן אם ישנה משאל רכוסה יר"י המעלה הקריאה

קול יהודה

פ' וע"ז ומן זו והלכה, לא ללמד על עמם בלבד יאלו מכלל יתר הנאי דקדוק לשונו, רק ללמד על כולל כלו יאלו. וזכירה חלו היתה לדומה על הזולת, וכן הן שנהחף עניס אלל העברי, כדעות עמנו סימן פ' בלמרו וליונו ככרי כמכונה הראשונה רדיפת השנה המועות שלא יכנס בניהם נה ולא דגש אלל בזה השנה שוא"ה אחר השנה שוא"ה שלש ויותר כאשר יעבור זה כעברי, אלל זה ככרי כמכונה השנית וכו' כמו שיהבאר. אמנם המעלה המועלת לכל הדברים שחזיר ושקדם זכר קתם כסימן ע"ב וע"ז היא מעלת חוקן הדקדוק בכלל גם בדיחיה כל יתר הנאוי, והוא מה שיהבכר מחוק דבריו סימן פ' בלמרו ואחרי זה מעלת הקודק וכו': והועילה זאת המעלה אל החברה והחריצות על הקריאה. זאת הגירסא היא כעיוי וכונה, כי מה שכתוב במסכתא שנידויו, דולא לומר ההגדה, משנה היא נלל כפסדים להחליף אל"ף ברי"ש, ותפשרות זה קרוב מחד אלל כרי לבב זכי הרעיון. וביאור הדברים, כי המעלה הזאת מהגבלת ענין הקריאה על חופן מדוקק ביותר הועיל אל ההגדה וכו', שיכולו רבים להתהדר להם יהודו בשפה כדורה לקרוא כלל כדברים אחרים, כלמרו למעלה סימן ע"ז הלא ראייה מהל אנשים קוראים במקרא כאלו הם אים אחד, ע"ז. וחלה לא זאת כהיות הבורה הלשון עיר פרוה אין חומה בלתי מלכה בנבולויה כרואו שאלו יהיה זה מוחה לדברנו וזה ללפום זלל ההל קריאה שיה כאלה. גם אל ההריאות הועיל מעלה זו מהגבלת חופן הקריאה כמדובר, להיות הדברים שגורים כפי הקורא, כי ככר הדעמיק שנהגוהו כקבון השני נחים ובלתי מקבין בשלש המועות על פי ההכונה השניה נחמה, והוא ההכונה שיהבאר לך עמינה היות מהקנה כדור נגלול הדבור כמו שיבא, ועל קבון השני נחים יבא דברו סימן פ' ללמר, וזולה זה ממה שסם מועילים מיופי סדר נגלול הדבור כקבון השני נחים עד שהבא כדבור העברי קריאה יהיו שזין בה קלהה כמלי פעה, ע"ז. ועל בלתי קבון בשלש המועות יקן אותו המבשר שאינו ככרי כמכונה הראשונה רדיפה שלש המועות וכו', ע"ז. גם הסעמים רבי הועולה, למען ירחק הלשון וירזן קורא כם: והקל בעבודה על הזכרון. רולה לומר כי המעלה הזאת מיושר דקדוק הלשון כמדובר, הועיל גם כן להקל על הזכרון כעבודה, כי כהיות הדברים שגורים כפי הקורא על ידי נגלול יפה וכוון כלומר, אין ספק שיעלה מזה אל הזכרון קלות נמך, והסעמים כפרט שיעלה לזה מלד. ומלתי על זה הסיבה החכמה ועהה כחבו לכס אל השירה הזאת ומלדה אה בני ישראל שיעלה כפיהם למחיה הורה על המעלה הזאת לפד בני ישראל, ולאחר כך אמר וענהה השירה הזאת לפיו לפד כי לא הכנה מפי זרעו וגו'. וכמסכה שירובין פרק כילד מערבין אמר ל' אמי מאי דכיהו כי נעים כי השמרים כעסק, ואימתי דכרי הורה נעימים, בשעה ששמרים כעסק, ואימתי השמרים כעסק, כזמן שיכונה יהודו על שפתיו, ע"ז. אולי רמז בזה אל יופי נגלול הדברים הם אל הוזהמה מפיו כעמיה ובמעט: והכנס הענינים בנפש. והועיל גם כן מעלת דקדוק הלשון להכניס הענינים כעטף הקורא והכונע, כי מחוק ההבדלים הנכללים בהחומי דקדוק לשונו יודלנו הענינים, ואופני הדבור יוכנו כפרטיהם מעבר ועמוד וזולה, שחופן הקריאה יפירד בניהם ככחוב למעלה סימן ע"ז: ותחלת מה שיפסיד במקצב השיר ענין אלה השני נחים. כן הוא עיקר המוסחא לא כמקל או כמהכ ככחוב בזה טוכלחוח, והוא הלשון עמנו שחזיר פסמים בהמישי סימן ע"ז בלמרו כאשר רכיה מלשר לומדים בזה השיר ומדקדקים במשקל וכו'. וכונהו בזה לספר כגמח השירים כעלי משקל ביהדות ותמועה קלובו, כי שחמיו המפורים ויהרבו בנבולת הלשון, כי הלחן רגלה אל השיר להעמיד רגלו במישור הקל והמדה. על דרך מה שכתב הרב ר' אברהם בן עזרא בספר זמורה אלל הדרך השני על משקל הפעלים והמחמה שהיו על דרך כעלי הפרוים, כי שם ידבר עמנו עלינו הפוק מלחו בלמרו. ויש מרובם שחוא

אויגה (כ"א וישליך) המלעיל והמלרע, וישוב אויגלה ואויגלה שוה, ואמרו ואמרו: ואמרו. * (כ"א) ולאמרו שהוא מלרע עמיד ושהוא מלעיל עבר.

ואמר

קול יהודה

אוצר נחמד

זהו שמי טענות ויחד ושמתי הטענות ויחד, כש פה לך ויחידה תשבי ודקם כפלקך בשבי כפי דגים תאסוף ויבנה יגזים תתבני.

למ"ט שלא עשה כהונן במלת השני, כי השי"ן הוא נח (נראה) והוא הכינוי בעבור המשקל, כ"ל. ולאם אני שמעתי ולא לבין מה זה עשה בו שלא כהונן, שהרי כמשפטו הונע למראית עיניו, מי יתן ולדע על מה היה דוח לנו על כה. גם כבינו למשפט השיר המחומר בשתי הטענות ויחד והטענה ויחד, רק בכוף המרוח ישים חמה היהד האחרון מטעה, וכן בחצי המרוח הראשון לא כן במרווחים האחרים, כמו

גבר אשר יהי וחוק חרת עלי לבו
ישפח בדרעמו גב- בור עת שלוף תרבו
לחקור יסוד סוד צפן- תיו בגלה אל צפון
פצע וישפוקו צפון שכל באשגבו.

ובעבור היות זה המשקל כמד בשלשן הקודש בעבור היהדות, הולך בעל המרווחים להפסיק במלת כעבור וכן לפניהו, כי לא יוש, כי הרח אחד הוא, עכ"ל. ועיקר ראותו כי ש"א אל משון הוא נח עם היוטו בראש חיבה, ולדומתו הוכפל כמה פעמים בעיר המחיל שמור לבי מענה, אשר חזרו החכם ר' שלום זן בתבול, והוא שאל רבן שמעון עליו נבול השיר להקל מעליהם משא משקל. והראב"ע גם הוא נסח שמו לבבול הנהות ההוא ולא דבר על אודותיו מאומה כאשר היה דברו על הפסק מלת כעבור ומלת לפניהו, והרי בכלל דבריו כי לשני עמים יקללו המאזורים בעיר. הראב"ע אלל הנה והנע. והשיי אלל המלעיל והמלרע. ושיי הקלוליים יזכרו בדברי החבר כמו שיבא. אך לא זכר הראב"ע הקלול השלישי שיקרא בעיר, כאשר סימך במקום הספרד העמוד שם במקום

הקריאה: ויגיה המלעיל והמלרע, כ"ל. ור"ל שיעזב מלעיל הוא המלרע, והוא כמו וישליך כשפסדים אחרים. וענין כשעליו הוא כשעליו כלאו הטענה שקודם טענה אחרונה שבה, והמלרע הוא כשעליו כהטענה אחרונה שנמלה. ואכתוב עוד מזה בסמוך: וישוב אויגלה ואויגלה שוה. הוא הדבר אשר דבר החבר סוף ס' ע"ב שבעל השיר יסמך הדבר הנסדר ויפריד הסמוך, וכו' כאשר נחמד ואוכלה כממיות יהיה הכ"ף בש"א, כמו גטיסה לי ואויגלה מוד בני (בראית כ"ז), והוא לשון מדבר עגוד מבניו הקל, והאלף כיוון המדבר עגוד למיוד כמו אקוד, ואלף האורש נבלעם בתול"ם כבאלף מדבר עגוד, והגינה שהיא הפעול מלרע, כי כן משפטו לעמוד שיהיה מלרע, והוא בקמ"ץ שחמה הלמ"ד. וכל זה כממיות, אמנם כהפסק השתנה הש"א שחמה הכ"ף לני"י, וכו' ק"ל סרון בישראל ת"י (שופטים ס'), הראשון גל"ח בש"א והגינה חמה הלמ"ד והוא מלרע, וכפי צי"ר והגינה החמיה והוא מלעיל, ולכן יאמר ועשה לי מעמתי והינאלה וי' ואויגלה (בראית כ"ז) הכ"ף לני"י והטעם כ"ף. והנה בעל השיר כהנערוב לא"י וע יקד במקום הנסדר ג"כ בש"א כדי למאזן לו יחד, וישב הנסדר סתור וישתנה שהיא הגינה לבוא מלרע, וכן בסך, כשישקף אל הטענה ועשה כן הש"א צי"ר ויהיה נסדר במקום הסמיכות: ואקרה ואמרה. כ"ל. כהנ אקרה הוא מדבר עגוד למיוד, וכשיהיה עם ואלו והוא"ו בש"א תהיה סוף"ו ואלו הכתוב, כמו ואלהים לפרעה ואקרה אליו וגו' (שם מ"ז). וכשהוא בשלשן עבר והוא"ו ואלו ההסוך מעמיד לעבר, וכבר נודע לנו שה"א ההסוך מעמיד לעבר כפחה ודגם אחרים, ואם אתה ראשונה מאחיות אהתי"ש שאין מקבלות דגם, והיסוף לקמ"ץ, כמו ואקרה אליהם (עורא ח' כ"ח). והנה בעל השיר כהנערוב אל ש"א וע יקוד ש"א במקום קמ"ץ ויהיה כשמשע לבן עמיד והוא דיו בקמ"ץ שהוא לשון עבר, וכן להקל אם יעזר למוטע יקוד קמ"ץ שמוקם ש"א ויהיה עבר במקום עמיד. וגו' הס"א ולאמרו שהוא מלרע כו' מלרע

הסמוך, כמו שזכר החבר סוף סימן ע"ב כמזכור שמה, היותה מורגלים אללו. ולענין הפסד השני נחיה במקצב השיר המוזכר בדברי החבר, הטובה מזוהרה כי לסקל המסלה לפי בעל השיר פן יגוף באבן רגלו, נע מעגלותיו ולא ישוב מפני כל להגיע בה. ותחת אמרו וי"ף? דרך משל למספר שלש טענות, להיות הקריאה הנכונה להיות השני שוא"ם גם יחד על פי שפה הקריאה שהיא שמה לו חצר לפי מה שזכרנו, הנה הוא יקח תי"ו של וי"ף? הנקודה בש"א ויחזקו למלת ה' ויהיה לו יחד להתלונן לו, ויהיה לו וי"ף? לשתי טעמות ויחד, והנה שמתחזה בזה נבולו הדקדוק כי השחית השיר את דרכו על הארץ. וההפסד הזה יקרה גם כן בשוא"ם אחרים שאינם כפוף מלה להניח בה ולביע הנה, כמו שיקרה במלת וי"ף? שהש"א המונע ישיבהו נח למקצב השיר. אבל הורה הפסד השני נחיה, והוא הדין לכל שוא"ל כאמור. והוא הקלול הראשון שהרגיש הראב"ע במלת השביעי שמתלה, ולא הוקפו עליו דבריו כמוזכר שמה: ויגיה המלעיל והמלרע. וזהו עומד שפני השיר וינתן ויובטל גם למעלה, כי היה מפסיק במלטה כאלו היו מלעיל חמה היותם שיהיה מלרע. ושיי הקלוליים הללו מוסבו על הראשון שזכר סוף סימן ע"ב כאשר הודעתיו: וישוב אויגלה ואויגלה שוה, ואמרו ואמרו: ואמרו ואמרו: וכן יהיה שגתי ושבתי וכו'. לפי שזכר שני מיני קלול במקצב השיר, האחד מלד לבבול הנה והנע, והשני מלד הסך עליונים ותחתונים הפעלה הגבה והגבוה השפיל, הביא לדומתם שתי עמית לכל מלת המטה

ואמר ואמר, וכן יהיה שפתי ואשפתי. על מה שיש ביניהם מן ההפרש מעבר ועתיד.

וכבר

קול יהודה

היינו אוכלה, ואמרנו למשל על ראשון, ואמרנו ושבתו למשל של שני. כי אוכלה שהוא עמיד מן הקל בחוספה ה"א ומשפס הש"א להיות זו מהטעם, הן המסורתיים יבטלעו וימחורו לחקון משפס. ולפי הטובה שכתוב בו אַיִקְהָ וְאִיִּקְהָ שוה, יהיה ענינו כי הש"א של אַיִקְהָ המזעזע מטבעו ישוב נה וזהו לש"א נה של אַיִקְהָ. והסרנו בזה הגבולים שזכרנו. ודוה על פני יתחף לחשוב מהשפות על אשר נשא מעלו בחמלה במלה אוכלה ומשפס, ממה שכתב רבי אליהו אשכנזי בספר מסורת המסורה בהקדמה התרויחית גם בשלישית, כי חובר ספר במסורה אשר נקרא שמו עליו אכלרה ואכלרה, ונקראו כן בעבור ההחלופו, והסלגו בשבחי הספר הוא על כל ספרי המסורה, וכבר הועלה זכרו בשפטי שרש קרב ועם מימוקו של ה"ר אליהו המחבר בביאור ענין הספר הוא, והחס דבריו בחמרו של המסרה הגדולה שבסוף השפטים והרעבה הגדול כלה מן הספר הוא ולא נמצא ספר אחר מחובר במסרה רק זה לבד, ע"כ. וישתה הכרז אל הספר

אוצר נחמד

היא גירסא מוטעמית:*) ואיך ואיפר. הנה כשיראה נומר שם דבר מלאון אמורה, כמו שחאמר אין מלה ואיפר נסי, תסיס סוי"ו וי"ו המכור בש"א ואומר שם אמורה והטעם מלעיל, כמו ויה ליום יבוע אַיִקְה (הסוי"ו יט) וכשואו לאון עמיד ואיפר וי"ו המהפכה לעבר, כקמ"ץ קת"ץ והמלה מלע, כמו ואיפר אליה השקיתי נה (בראשית כ"ה). הנה זה דרך בעל השיר כשעברו לש"א יקדו סוי"ו בש"א במקום שהוא וי"ו הספון, כקמ"ץ במקום שהוא שם דבר, ויהיה מורה שהפון שלא כדיו: וכן יהיה שפתי ואשפתי. הנה שבחי בלא וי"ו הוא לאון עבר והטעם מלעיל, כמו שפתי לירושלים ברחמים (זכריה א'), שפתי ליוון (ס"ח), וכשואו בוי"ו הוא לאון עמיד והטעם מלע, כמו שפתי בשלום (בראשית כ"ח). ובעל השיר ברצונו לתקוע יחד במקום כזה יזכיק וי"ו בראש המלה עם שו"א, וזהו התקלקל המורה מעבר לעמיד וישתה הטעם מלע במקום מלעיל. וכן לסיק שישוב סוי"ו כתי שלא לסיקו על שיחוסם הקטובים לו ויהיה מורה לעבר ומלעיל ויקלקל

הוא פניו נעם שאחיו המשל על מחונו המחבר, ונבעה על לשונו המלה הראשונה ממנו, ואזהה לקח לו הוראתה מה שנינו להורות, וכן במלה אַיִקְה שהוא עבר מן הקל ומשפס הש"א להיותו מהטעם, כחמקרה הראשון גם הוא יקרה. כל זאת בלחמי העומדות על עמדי. ואלוה חי אני כי לדעתי שיהיה סוף זוייפר, ונכריה אליו ודברי אמת מאשר אלני לך, כן פנה לך דודי אל המכירה הגדולה שבדפוס המכרש בירושלים והרעבה גדול וטכרין אכלה וטכרין לוקחה זאת, כפי מה שכתב ה"ר אליהו בימוקו לשרש קרב שקדם זכרו, ועיניך החזינה סמוך לראשיתה, מלין דמשמשין הד א' ודו ו' לית דכוותהון, והכי רשפית אַיִקְה וְאִיִּקְה. וחס וחס מה חמרי אַיִקְה. ויחמרי יעקב אל אביו אנכי עשו בכורך שיעמי כאשר דברתי אלי קום נה שנים ואַיִקְה מלידי וגו', והמוך לזה הזכירה אַיִקְה וְאִיִּקְה. והם אַיִקְה לאל שלטי למה שכתבתי, אעלה וישיחיה לפרעה ואַיִקְה אליו וגו'. וזהו המורה שזכרנו יראה כי המלות הללו ישתובו לראשונה בספר אכלה ואלה, כי על כן קרא שמו בזה החאר. והנה בעלי מקאב השיר בהיותם השוא"ים המתמועעים כאמור, יבלעו וישחירו שו"א של מ"ם אַיִקְה וכן שו"א של מ"ם ואַיִקְה וישיבו שו"א"ם שוים במשקל לשווא"ם של כפ"י אַיִקְה אַיִקְה הראויים לפי טבעם לעז ולהחבול. ואזהה החזה כמה מתוקנים שבלים אלו עד שראו שפטיהם להאמין באמנה אומי כי משפס הוא נפל במוטחאות, ובה השפס להם לעה"ם, וישבו אַיִקְה וְאִיִּקְה שוים לאַיִקְה וְאִיִּקְה. או יעלה חקונם וישבו אַיִקְה וְאִיִּקְה וְאִיִּקְה שוה במשקל, כי שמי המלות הללו, שוה במשקל, מאלו טופסות במסותה אחרת. והנה להיות הדברים הללו שפטיים כמייחמן מסויי הנו אה לבני אמריהם: ואיפר ואיפר. ר"ל כי איפר שהוא שם דבר ומובז מלעיל, וירידוהו מלע על הקול בעלם שירי. וכן שפתי ואשפתי. ר"ל כי שפתי שהוא פעל עבר המגבוי לשפת, ור"ל אל השפלה המקונו של שיר. ומס שחמר הכבר על מה שיש ביניהם מן ההפרש מעבר ועתיד, כיון בו שלא כוף דבר הקלקול הגיע במלה שפתי להשפיל הגבול, כי זה חמסם הוא מוסף על קלקול אחר, אשר יבולבל בו הכרס העבר והעמיד ביותם של הו"א" בראש מלה שפתי. כי משפס העבר להיותו מלעיל, והעמיד מלע, כאשר הוסב המלה הוא לעמיד ע"י הו"א" בהפכה, והשומע סבור שהדבור עובר והוא עתיד, או שהעיד והוא עובר, וכדי לבולל וערובו במלאתה השיר, ובסרס החגלה השיר נעוה. ואם בזה לעמוד על אמחה הספרש העבר והעמיד אשר מחמה המלעיל והתלע, אז ולמד מה שכתב המכלול אצל החנן השיע וחרויו החייק החבור ביעיקר ד', וזה כי בשפה ברורה מללו שיש מלות הנחה והמדבר בעדו יהיה סימן להכיר בין ו"א" החבור ל"א" החסר. וזה כי בשפות שם ו"א" והדבריו הם שפטיים מלעיל על הרוב כמו שחס המיד זולת ו"א", ואכלתי הספון היום (ויקרא י'), ודברתי על הרוב, כמו ושמרה כל תקו, ודברתי משפטי (ירמיה א'), וכן כל הנביאים הספון ישונו בשפס מלע על הרוב, כמו ושמרה כל תקו, ודברתי משפטי (ירמיה א'), וכן כל הנביאים בכל הגזרות, הוין מנחי מ"ד א"ל"ף או ה"א שם המיד מלעיל עם הו"א" וזולתה, כמו וקראת ומלאת ובנים וכו'.

*) לדעתי ל"ל ענין ק"א ואמרת שהוא מלע וכו' : המדפיס

וכבר היה לנו רוחב בדרכי הפיוט אשר איננו מפסיד לשון שנשמרם בה, אבל השיגנו באמירת המחובר מה שהשיג את אבותינו, כמה שנאמר עליהם ויתערבו בנוים וילמדו מעשיהם :

עט אמר הכוזרי אשאל אותך התדע למה מתנעעים היהודים בקריאת העברית : **פ** אמר החבר אמרו כי בעבור העיר החום הטבעי, ואינני סבור שהוא אלא מצד הענין שאנחנו בו, כי מפני שיכולים לקרוא רבים מהם (בוה) כאחד היה אפשר שיתקבצו עשרה מהם או יותר על ספר אחד, ובעבור זה היו ספרינו גדולים

קול יהודה

אוצר נחמד

ופתח דומיהם, ע"כ. ונחזור לענין ראשון, ונאמר כי יכול היה לדבר בנות המשוררים במלת אומר ג"כ מלך הקלוקל המחדש זה מוסף על המלעיל והמלרע אשר יפסד בו יופי גלגלו הדבור, כי הנה יאמר מלעיל הוא שם דבר יאמר מלרע הוא פעל ציוני, והנה נשתחו הענינים גם הם. והנה עלה זה השונה מספקת לשאלה המלך בסוף הקדומה בחמרו ואך הפסיד לוחו המשקל : וכבר היה לנו רוחב בדרכי הפיוט וכו'. והאיל בלזר כי דרכי הפיוט הכללי נוח לרוח משקל כבעלי השיר השקול המחובר בקצב ובמדה, טובים מהמה, כי הפיוט לא יפסיד לשון בהשמר זה דרכי ומשפטיו כראוי, והורה בזה כי פיוט ג"כ יקרה הפסד בלשון בכלל ועמדו הפיוטים על משמרתם. והפיוטים הם המצומצים הידועים שהורגלו לאמרם בבית הכנסה למועדים ולרגלים, ואינם משועבדים לתפקיד היתדות והתעטות, ויש שלא יאמר רגליהם רגל ישרה, רק שבהם יתנו צפוק טוריהם וצמלתו פיוטות ישרה יתנו וכו' כהפירוש, וזהו הרווח שיש לנו בדרכיהם כדבר החבר. ובאלה לא התפקדו הסגנון המערביות ומפסידות השון, כי נקל הוא לנעות מהם בשמירה מועטה, מה שבהם מלך על בעלי השיר המחובר במקצב, כי העוב שבהם לא ימלט מהלכד גם והיו הדברים מיתחסיים ומסכימים עם האמור למעלה ס' ע' : אבל השיגנו באמירת המחובר וכו'.

ויקבל גוף הכונה מפני נקשת המשקל : וכבר היה לנו רוחב בדרכי הפיוט. י' ליהודים מלינות רתנות ויופי פיוט בזולת משקלי השירים אשר נדלו להם האחרונים : אשר איננו מספיד הלשון. מלתינו מלנו כפיוט כשנאמר אותם הוא מכוונת הלשון ביותר ומבארת הכונה ביאור רבה : אבל השיגנו באמירת המחובר. הגיע לנו הפסד במועלת לשוננו המונעת להכר הדברים ולהאיר הכונה, וממ"ס נספחו ע"ד שאנחנו מספידים חוקן לזוננו שהוא מושג למכרה ונשיכנו למחלוקת : מה שהשיג את אבותינו. בעקרי הדת, כמ"ס פליטים ויתערבו בנוים וילמדו מעשיהם ויעבדו את עבדיהם וישו להם לנוקם (תהלים ק"ו), כן איתנו למדנו דרכי השיר מן העכברים לשתח הדת לזוננו ולספק פליטה :

עט אשאל אותך התדע וכו'. כשמות הכוזרי יקר מעלת לשון הקודש אך כבוד קריאתם והפסק מורים על חוקן כונת הענינים, חשב שאלו התנועה אשר להם בשפת הקריאה מזהה לה בית כבוד בלשון, ע"כ וכנס עליו בשאלה זו טרם כלה לדבר משבח הלשון עד תומה, ושאל אחת הדעת למה תנועתם המעטת היסודים ככל גומת לגמיה ולאחר בנת הקריאה אל התועלת כאשר נדבחה :

פ אמרו. הראשונים אמרו טעם לזה : כי בעבור העיר החום הטבעי. שהוא כדי ששם התנועה שיעשה בגוף יתעורר החימום הטבע שבאדם, כעצם התנועה שמעורר החום נעודת טבעיות, וכפיתעורר החום יתחוק השק הקריאה ויודק הרעיון : ואינני סבור שהוא. איך לדעתו אינו חושב שום סבה לזה מלך אמר : אלא מצד הענין שאנחנו בו. רק מלך הדברים שדרכיה מכוונת הקריאה בלשון הקודש : מפני שיכולים לקרוא רבים מהם (בוה) כאחד. לומר מפני שבלשון הסוף מתברר עד שנוכל שיקרא רבים כליש אחד שכולם קורים כאחד בשפה ברוכה ובענינים מחוכמת מיוחסת אחת אל אחת : היה אפשר שיתקבצו עשרה מהם וכו' על ספר אחד. כי מפני שהיה להם לא יתקבר על אחד בספר בפני עצמו, כי אינו זריך לראות בספר כל זמן הקריאה, מחלף שהקריאה נמשכת נגזון ונעניינת רבה, כל אחד יביט בספר בשעה שהיהו ממשיך העינים שאלו אינו זריך שיעיניו יישו נכח

פ אמרו כי בעבור העיר החום הטבעי. על דעת זולמו האלף ומפסד שיהיה זה לנו כדי להעיר החום הטבעי ע"י החממה אשר בה יתעוררו הרוחות והכחות, ע"כ כל עמלומיה חלמרה, כי חרמה הפול עליהם בבית האדם נח ושוטק, ויגרדו מלכת אל פעולת הקריאה בחריניות כראוי : ואינני סבור שהוא אלא מצד הענין שאנחנו בו מפני שהיו יכולים בו. הכונה כי מעלת דקדוק לשוננו המונבלת על פי מלתינו רבים מכל הלשונות וכן תועיל אל החברה כמחזר למעלה, וזהו אמרו מפני שהיו יכולים לקרוא רבים כאחד, הוא היתה נכסה שיוכלו להתקבץ מהם רבים על ספר אחד. וז"ל היה יכול שירקבץ וכו'. ומאשר יכלו רבים להתקבץ על ספר אחד כאמור, היתה עלת חרמונית לעשות הספרים גדולים, על פי הנביאים והכוזרים היה המה אללם הכתבם גדולים כספרי החרה אללנו, וז"ל בעבור זה היו הנביאים והכוזרים מסתפים רבים לקרוא כלם והיו מהתכלים בספר למרותם פו

נדולים, וכל אחד מהעשרה מצטרך שימה בכל עת לעיני התיבה, וישוב, והוא נוסח ושב תמיד "מפני שהספר בארץ, (כ"א מפני שהוא רחוק מן הספר), והיה זה הסבה הראשונה, ואחר כך שב מנהג מפני ההסתכלות והראיה בדורם* תדיר, "ולדמות למי שרואין אותם, כאשר (כ"א והחיקוי, אשר) הם בטבעי בני אדם. אמנם זולתנו קורא כל אחד בספרו ומקרבו אל עיניו או יקרב הוא אליו כפי רצונו, מבלי שיצר עליו (כו) חבירו, ואיננו צריך שימה וישוב: ואחרי זה מעלת הנקוד *כ"א בגרודם . ומסורת

קול יהודה

אוצר נחמד

נכה הספר, וכמעט רגע יפנה זה לאחור לתת מקום להסד וימשיך הגיגה והאחר יביט בספר, ושאר הילג, וזהו הסדר כולם קורים כאחד ולא יצו בקריאה אטילו צמעת כססם בספר, מפני שטעניות סיואלות מפי הקוראים מכוונים אולם לפתח במקום שספק: מפני שהספר בארץ. וזהו רחוק מן העומדים על הארץ, כי הם כאלוהים הם שלא היו להם שלמות גבוהים כמו שיש לנו באלוהים אלו, אבל נמוכים הרבה ופגומים לאין וכמו שהוא עדיין ככל חלק אפי"א, וגם זרותו הראשונים סיו לומדים בעמידה כוודע, ולכן היו מוקפים לספרים גדולים כתובים בלתיים גדולות: והיה זה סבה ראשונה. כסכה הוואת הרגילה את הסיודים להטעמע בשעת הקריאה: ואח"כ שב מנהג. מאחר שהורגו קי עדיין לא זוו הרגילות שלהם עד היום אף שיש לכל אחד מהם מיוחד והוא לעינו על משלחן: מפני ההסתכלות והראיה בגרודם תדיר וכו'. ר"ל שאפי"א שיוצאים מסינים על שלחן אחד הם כל אחד מסתכל ורואה בתוכו בתעמומו כהתלהת הקריאה והבסקסע כתימומו וקרייתומו כדי לוינו עמו אל כונה הנבטא, הנה בכל עת רואה בספרו ויכול להסתכל בתיביו: ולדברות למי שרואין אותם. ר"ל לתיביו בקריאתם עמו: כאשר הם בטבע בני אדם. שכל אחד נבטק לתקוט את תיביו נתשפיו ותעמומו: אמנם זולתנו. הם בני אומה אחת שאין לו עיני כלבטו על ביאר הכוונת בגוף המקרא, ולכן כל אחד קורא לבדו בספרו ויכול לקרבו אל עיניו כפי רצונו: מבלי שיצר עליו חבירו. און לריך לתת מקום לתיביו שייבע הוא והוא יפנה לאחור, ולכן אינם מתעשעים בקריאתם זולת הסיודים: ואח"כ מעלת וכו'. אחר שהשיב על מה שסיודים מתעשעים בעת הקריאה, חר להשלים דגניו בתעלת כל קוש: מעלת הנקוד . סקודוט

יצלט זה את זה מרוב רחוק והטלכת עמנם על פניו, היה כל אחד מהם לריך להטות עמנו לפרקים אל המקום המון אשר היה בו הספר מונח, כדי לרקדק היטב על התיבות והאותיות, ויהי שב על עמדו מיד לתת מקום לתיביו, וככה ישבו תמיד. ח"ל ויצטרך כל אחד וכו'. והיה זה סבה ראשונה להטעי בני ישראל בקריאתם העברית אשר על אלוהים סאל בקודמת. ואלה מטעיהם למוציאים, אל הקרי למוציאים אלא למוציאים צפה: ואחר כך שב מנהג מפני ההסתכלות והראיה בגרודם תמיד וכו'. עם היות הטעם הראשון דירים תמיד, אמרתי להעלות תקונו בגרודם תמיד, משלחן ארתיק נדוד, שבעיני חודים, ורואה תמיד כבעטעם תמיד, והכוונה כי מרוב ההסתכלות בחון הספר ועם הכוונה המכר הרגילו עמנם להטעמע בעת הקריאה אף בלא מחטיין, וגם בקריאה על פה או כל אחד בספר בפני עמנו בסור סבה העמוטע מן ההסתכלות בספר משותף לכלם. ועוד כדי להדמות לזולתם, כאשר הוא בטבעי בני אדם לקרוב את אשר ירואוהם ויחבבוהם. ולאשר שלמת דירים יסירה מכל וכל, וכמו שמשמטה מכהה וסמאחה כחיבת די היותנות ממול. או יעלה שיקונו לומר בספרים תמורת דירים והטנה מנותא, או שהיה מוכן הגירסא בדורם, וביאר זה כי נתחלק דבר החבר לפני פעמים, הא' על זרות הראשונים שהורגו בספרים ההם הגדולים, בנאמרו שהיה טעם נעמוטע גם בסור סבה התחפס בספר אחד, מפני ההרגל ששב בהם לנבט חזק, ח"א מפני ההסתכלות והראיה בדורם תמיד, ר"ל מפני היותם או בדורם תדירים בהסתכלות והראיה שקדם זכרם, והב' על זרות הכוונת אשר לא הורגו בספרים גדולים כראשונים, ויהם טעם נעמוטע להדמות לזולתם אשר ראו חמוטם בכל עת, מכה הרגלם המושב בס לעבט כמו שקדם, וכן היה העינין הולך ומחגלגל מנהלה אבות לנתיב מורשה קהלת ויבטק. והאסודי קרב על זה בדרך העשירי, כי היו הספרים גדולים מפני שהיו רבים על ספר אחד, ושהיה זה אחתי בזמנים ההם שהיו העוסקים בחורה לאלפים ולרבותו עד שבעלי המלכות המלכות בעמות הפגאוי והכפליים ילכו אחרי ההבול ויבטלו לשוק בקיבוץ והנדדד"ה" והדומה להם, בעלה סבה זו אצל תפאר המוכב להרגל ומנהג הקודמים, כי ע"כ: וזולתנו וכו'. כי בעתה אולם סבה זאת מעיקרה. והיא מעלת הגבול השמן שמתנה ומגלגל המצר כל העינין כאמור: ואחרי זה מעלת הנקוד וכו'. ילק וישוב לדבר אשר דבר סימן ע"כ בנאמרו הושיעל זאת המעלה אל התכרה וכו', כי לא הזכיר שם זולתי ענין השני נחיס והשאל מטעמו, והוארך שם להסתיק עיניו סבוח שהקודמו, כי אמנם היתה מעלה זו תלויה גם ביהר ערני הדקדוק המתייבט בגלות לטונו כמו שקדם, כי ען אמר כי אחרי זה שאוקדם מהשני נחיס והשאלה טעמות, יש לשוב לב למעלה הנקוד, כמו לו מנחב גוה העינין מוסף על היותו מושל אל המעלה הטעויות מהכרם סימן ע"כ וע"כ. ולהבין אמרי כונה החבר אישיר לפיך דרכו, ואם חרוץ לא הכשל. דע כי על שלם הכוונת הדבור העברי חונה ועומד, אשר על פיהו יהנו ויעונו אמנת הספור מהול החורא: ההכונה הראשונה הרחא

יבידיל בין פעל לתאר, כמו חכם וחכם, ובין ה"א השאלה וה"א הידיעה, כמו העולת היא

קול יהודה

גדול יאדקע בשם, ויאצדק עדי (יחזקאל ס"ז), ויאצקע
למשן שמי (שם כ'), וכן ויאצקע לח עפרו וכו', עד
לאמרו וכן בזמני הדגוש עם האל"ף שהוא סימן המדבר
לעולם קמון בקמ"ן גדול, ויאצקע אל העם בבקר (שם
כ"ה), הוץ ממלת ויאצקעתי (ש"ב א'), ומעם המשי
המאזכרתי וימנו טעם, ע"כ. וכה עוד, הנה אם
הוסיפו ואל"ף לדבק הטעם ולע"פ שיראה שפטריו נח
עגלם, כמו ויאצקע אוזק (יחזקאל ז'), לעולם הוא
בפת"ח, להפריש ביו שהוא עמיד ובין ויאצקע אל
העם, שהוא עבר על בן קמון. וכן משפט אם השוב
ויאצקע (ירמיה ס"ו), ויאצקע (תהלים כ"ג), ע"כ.
ודוגמה זה כתב גם בספר מאזנים בדברו על העובדים
פ"ט. והכל נכון מאלו מספר אוחיות הנה הקלר לר'
יהודה היוג כשדבר על האל"ף, בלאמרו, ואם יהיה
לאמרו אל"ף לענין המדבר יהיה פתוח לענין שעתיד,
כמו בן אדם עמוד על רגליך ויאצקע אוזק, וקמון
לענין שערב, כמו ויאצקע אל העם בבקר, הוץ מן
ולאחיהו, והנבחרו דברי הכתר בלאמרו וכן
ואצרכו, כי ביותו הוא"ף נקודה בפת"ח הוא עמיד,
ושפתי קודה בקמ"ן הוא עבר: ויבידיל בין פעל
לתאר כמו חכם וחכם. היה דבר הראש"ע בספר
למות, העברים הרשו בן כל פעל עבר ובין שם
חאר, כמו בני אדם לבק (משלי כ"ג), שתי"ק
פתוח בפת"ח גדול במשפט, בגורש שם אחריו נת
בראה, ע"כ. ובסמוך כתב, גם כן עשו בשמות, כמו
צ"שן שתי"ן קמון, להפריש ביו ובין כאשר יהיה
סמוך, ואם היה פתוח הנו פעל עבר, והר סיני צ"שן
כלו, ע"כ: ובין ה"א השאלה וה"א הידיעה וכו'.
הראש"ע בספר לוח הגיד דבריו ליעקב על חקי
משפטי ה"א השאלה והדעת. ומכלל שם היה האות
הנה אחרי ה"א הידיעה אחת מאוחיות הגרון, גם
כרי"ם שמהם, ויהיה ה"א קמון בקמ"ן גדול, כמו
כ"א העולה היא למעלה (קהלת ג'), האלהים האדירים
(ש"א ד'), הא"ש הכך כך והעמוג וכו', וזה הרב,
וממעם להיווה בפת"ח קמן, כמו מי בקה"ם (קהלת
ח'), אבל החסיל (יואל א') וכו'. ויש מעטים ובעל
כמותר הזכירם שגלו בפת"ח גדול, כמו ויאצקע
העברתי*). אמנם כה"א היתומה הדבר בהפק, שאם היה
האות הנה אחריו אחת מאוחיות הגרון יהיה ה"א
לעולם פתוח בפת"ח גדול, והוא הרב בפעלים גם
בשמות, גם יהיה בפת"ח קמן, כמו ויאצקע לחך
(שמואל ב' י"ג), האניי הריסי, האניל בער אציריס,
התייחס כל קנה וכו'. ע"כ מכלל דברי הראש"ע מה
שיספיק לכוונה, והרואה לעמוד על דרוק פרטן של
דברים ויביע בזה נוח ומנו. ולו זה לנו לזאת החכם בעל העקידה לא היה מוטל ברשע זו שמה לו, כאשר
ביאר בלשון שאלה הדיים עץ השדה (דברים כ') שהוא קמון, בלאמרו שם פ' שופטים ותהיה ה"א האדם כה"א
האיש אחד ימט, האחד נח לעור, השלה הוא למעלה, שכלן קמוזות, והורחמן לשון שאלה לפי כוחן.
והכוונה לכך לני מלך על זה כי האדם עץ השדה לבא מפניך במטר, לשון שאלה, וקרוב לזה כתב

אוצר נחמד

לעבר יהיה כפת"ח, כמו ויאצקע ויאצקע ויאצקע.
ואולם ואל"ף המהכרת שב"א ממוזר, מלבד כפת"חם ואל"ף
החבור ממוזר עמדו בזמני הכתר שאלו ואל"ף המהכרת גם כן
בפת"ח, כמו ויאר אחי כסם ויאצקע (שמות ל"ג), ואלו ואל"ף
הספוך בקמ"ן, כי אחר ואל"ף הספוך משפיר לעבר יבא דר'
חמיד (עיני יוסף הניקוד שער הדגש סימן ט"ו), ומאחר
שהאל"ף שביא פיומן מדבר בעדו לעמיד אינה מקבלת דגש,
יהספן פת"ח הוא"ף לקמ"ן, כמו ויאצקע (ש"ב כ"ב).
וסה כשיספיק ואצרכו הוא"ף כפת"ח יהיה כפת"ח בלון עמיד
והוא"ף ואל"ף ההגור, וכשיספיק בקמ"ן יהיה הוא"ף ואל"ף
המהכרת משפיר לעבר, כמו ויאצקע"י גם בדרך יהיה (בראשית
כ"ו). וכה הראש"ע ואל"ף ואצרכו קמ"ן בעבור סיפור פועל
עבר, ואילו היה כפת"ח גדול היה ל' יוד, ע"כ. ויבידיל
בין פעל לתאר. פעל הוא כשהסופר לדבר על עשיית
הפעולה, והוא"ף הוא שם מקרה אשר יתואר בעלם הוא,
כי כאשר יחול מקרה הפתחה בלחם נקרא חכם: כמו הדגש
וחכם. הנה כשהוא לדבר על האדם שפעל פעולה הפתחה
ולמד ארוח, הנה שם כפעל הוא הוא ה"א בפת"ח תחת
כ"ף, כמו בני אדם לבק (משלי כ"ג), והוא על מקל
פקד וצ"ל. והוא שער, ומאחר ששם חכמה לזרם יהיה
ג"כ כאלו בג' אוחיות בלבד, ואין הסבל בנייהם רק שתי"ק
ג"כ קמוז, ונקרא ה"א כ"כ הרד"ק בספר השכ"ש שרש
חכם: ה"א השאלה. ה"א הוספת בראש המלה לירות
לשון שאלה, כמו ויאצקע"י הוא (ממוזר י"ב) שהוא לשון שאלה
אם טובה היא. ובכללה ה"א היתומה, כמו ויאצקע אחי אחי.
ובני אלו ה"א"ן דין אחד של ניקוד, וה"א"ן בתח"ת פת"ח.
ויש עוד ה"א חידושים, כמו ויאצקע"י, הקאורות, ה"א"ן, ויש
ר"ל ששמים וסבאוחיות אלו הנראים ויוזים, ועמה ה"א
סקריאה, כמו ויאצקע"י חקק אחת לבס (ממוזר ס"ו), חידור
אחת ראו (ירמיה ז'). ואלו ה"א"ן גם הם דין אחד לבס וחס
בפת"ח ואחריון דגש. אך כאשר יבא אחר ה"א היתומה
ובשאלה אחת נזונית (ר"ל אחת מאוחיות אה"ט), תהיה גם
בסם ה"א בפת"ח בלבד, וכן כשאות שאלה ה"א נקודה
כש"א, כמו ויאצקע יעות מעש"י (איוב ח') שהאל"ף הוא אוח
הגרון. ה"א"ן שכל לבן, שלא יתכן שיבוא שם שוא"ם
נעים לזושים ואל"ף לבן בשמות השוא"ם מן השפ"ח ושפ"ח
הפת"ח לבד. עוד כלל מונח להמדקדקים שאלה ה"א חידושים
והקריאה דגש, ואחר ה"א היתומה וסבאלה לא יבוא דגש, ויש
האות שבין ה"א חידושים וקריאה ובין כשאלה וסבאלה
והנמשך מהם שאלה תהיה אוח נזונית אחר ה"א חידושים,
מאחר שאלו גם ה"א היתומה כפת"ח בלבד ממוזר ואל"ף להכריז
דגש לפי שאין האות שאחריה מקבלת דגש, או יהיה הסבל
במה שמהיה ה"א חידושים בקמ"ן למשום דגש, כמו אחי
ה"א"ן אחי אכיר (בראשית מ"ד), הא"ש אשר נמאל (שם מ"ד).
וכן הדין כה"א סקריאה, כמו ויאצקע (תהלים ט') כשם
העולה

היא למעלה, וזולת זה ממה שהם מועילים מיופי סדר נלגול הדבור בקבוץ השני נחים,

עד

אתר נחמד

קול יהודה

מעולה היא למעלה, מי יודע חזק בני אדם הישגיה היא למעלה (קהל ג'), וכל רוח בני אדם סדוּסם שגולה למעלה, מי יודע וזמן לב לבין הענין הגולה היה מה שיש בין רוח בני אדם שגולה למעלה ואין מעידים ליתן דין ומשגון וסכל לפי מעשיו, ובין רוח הכנסתם בידועם שירדת למטה, ולשיק ס"א העולה קודם ת"א אינו מקבל דגם כ"ל, ואילו סיפה הכ"א ס"א השאלה ביותם קודם פה"ח כמזכיר. וכן ס"א של רוח הכנסתם הי"ד"ה וכו' ס"א ג"כ ס"א הידיעה, ופרט על זה הדגם שצ"ד שירוד שגולה תמיד אחר ס"א הידיעה, משא"כ אחר ס"א השאלה כמדובר: וזולת זה. וזאת כלליה מן הדקדוק: מיופי סדר נלגול הדבור. הדבור נמשך ומתגלגל כדבר יפה: בקבוץ השני נחים. כשיהיה שני שוא"ס כסוף הסיפה שיעשה נחים, כמו ב"ש"ה ב"ש"ק, כדי

לשקל

באמרו כי האדם שמת האדם. והראש"ב ז"ל אמר ששיעורו כי מתו חסכל, כי האדם עץ השדה, ואופו לא חכרות, לבא מפניך נמזור, ואשר חבתי הוא מן וכו', ע"כ. ראה ובהן איך חלה עשוי נקודת הקמ"ץ וההתקן לו והאדם בכל אלה, כי האדם כל עדי עדי עקר הם, ולמה על פי הדקדוק הנכון רואים להבאר בבחי שאלה כלל. והנה הסחיר פניו משום שכל לבין כמה שכתוב מפורש בספר לחות המכר למעלה. גם על פסוק הישגיה היא למעלה (קהל ג') כהב הראש"ב, ידוע כי ס"א הידיעה אם בא אחריו אחת מהאחש"ר הוא קמון ברוב, ועל הסיפה ג"כ צפח"ה, וה"א העולה היא למעלה קמון, ע"כ. ואך גם לעזרה אל בית מדרשו של רש"י ז"ל והנה הוא הוסיף קשרו על פיה גם בפסוק עמו אשר קרא אם

שמו עליו, גם בשלש הסמוקים, והנם שלשה עדים אשר על פיהם לא יקום דבר, כי הוא אמר ויהי חזר בלשון מחר באמרו על כי האדם עץ השדה וגו', הרי כי משמש בלשון דילמה, שמה האדם עץ השדה להכנס במוך המזר מפניך להחיסר ביסורי רעב ואחא כאשפי העיר, למה השחימתו, ע"כ. הרי כה האשלה מונח לדעתו במלת כי, שענינה שמה, לא צ"ה"ה האדם הקמונה, רק במקומה היא עומדת להודיע בלבד במשפחה, והספור מושב ללשון שאלה מהמה מלה כי על משמעות שמה שהוא אחד מהרבעה שמשויה, אי אלא דלמה דהא כוונת. ובכן שמר ארמוות ישר חז"ל שגם הם פירשוהו ל"א"ה הידיעה, שכן אמרו ס"ל"ק דתעמיס בשם ר' יוחנן מ"ד כי האדם עץ השדה וכו' האדם הוא, אלא משום דכתיב כי מתו חסכל ואופו לא חכרות, הא כ"ל אס ח"ה הון הוא מתו חסכל ואופו לא חכרות, ואם לאו אופו השחית וברא, ע"כ. והדבר מבורר כי לדעתם בא הכוונת ליקום האדם לען השדה, ואין זה רק מכה ס"א הדעת. ככה יעשה לאים המכר בנ" קרה, באמרו הישגיה אחד יהאס וגו', שקשר רש"י על פתחו לשון של הוריות באמרו יעשה אחד האדם ההומה ואמה על כל העדה חתוף, ע"כ. והדבר מבורר כי פניו ילכו להיח לט כה הספור בלשון הודעה בראשיתו להרחיק את האדם מן העבירה, שלא יפרשהו האס יהאס איש אחד וכו', רק האיש אחד שהוא קרה הוא בני פסק החוטא ואין אמה על כל העדה חתוף. ולשונו עם סופר מהיר במלכתו באמרו על האחד בא לגור וגו' (פרשה וירא) אדם נכרי יחידי אחת ביינו שבתא לגור ועשית מוכיח אהו, ע"כ. הניחה וראה איך יישב הדבור ההוא בלשון נחה להרים משגול הביאור על לשון שאלה. והספק זה צדד הלן שכלך איך אמרו ז"ל עולה על פסוק הישגיה היא למעלה, שכן כחכ שם מי יודע וגו', כמו מי יודע ישוב (יואל ג'), מי הוא אשר מבין וזמן לב שרוח בני אדם היא העולה למעלה ועומדת צדין, ורוח הכנסתם היא היודעה למטה לראך ואין לה ליתן דין וחשבון, ואריך שלא להנהרג בכנסתם שפיהם מקפדת על מעשים, ע"כ. והדברים בייסודם להודעה לא לשאלה. אכן יוכל צעל העקידה להתגסס כי הווי אשר בשערינו גולה עמו לא יעצנו, כי זו תלה ונתלה עמו בצעותו הן, וכמו שצדדו מלל בפירוש התורה על פיה האחד בא לגור ועל כל האדם עץ השדה ובפירוט קהלה על העולה היא למעלה, לביאור הראשון, וגם כן ארה לסברתו ההכנס ספורו ז"ל שכתב על האחד בא לגור, יש גם אחד שיעשה קך, ע"כ. וכן כתב כי האדם עץ השדה, כי האמנם עץ השדה אדם רחוי לבא מפניך בגלגל העיר נמזור וכו', וכוננו שם מבוררם לשאלה ולא להודעה כלל. אך אלא האיש אחד יהאס אמה ששנה את עמוו לפרשו בלשון הודעה, באמרו ז"ל האיש אחד יהאס שהוא עשה שפיקהלה עליו העדה, ורואה ויקבל עליהם קרח את כל העדה, ע"כ. ולזה נמשך בהעולה היא למעלה, כי הלא כה דברו, ומי יודע מי הוא המשחל לדעה ולהכיר רוח בני האדם השכלי. העולה שהוא עולה למעלה במדרגת אשר נתיי ושראוי להנהרג גם בעיניו ובמעשה. ורוח הכנסתם היודעה היא למטה לארך, ולהכיר כמו כן אחר רוח הכנסתם היודעה, ושראוי להרחיק את התורה, ע"כ. ודבריו מסתיימים בום מחד עם רש"י שצדדו למעלה, והם הם שכתב שם צעל העקידה שבראש עמוו כחוזו בן ממה שכתב בנ" צופינים, ועינין שמה. ולפי דרכו ביארנו עד היכן הגיע כה הכלי הזה ככלל הזה המלמד אדם דעת להכיר ולהבדיל בין ס"א השאלה לה"א הידיעה: וזולת זה ממה שהם מועילים מיופי סדר נלגול הדבור בקבוץ השני נחים וכו'. כבר הראית לדעה שהדברים הללו כנגד התבונה השניה באמרו, והיא אשר חארטה בשם שפרה כמה שקדם, ועל פיה ישק ענין הקבוץ בשני נחים, שהם שוא"ס אשר יודע בסוף המלה לתקן סדר נלגול הדבור, ועם סיוח שאלה התבונה הראשונה הכלתי מלמך אל ההקן היה רק

כל

עד שתבא ברבור העברי קריאה יהיו שוין בה קהלה מבלי טעות. ולמעשים עוד תנאים אחרים, כי צדדי הדבור בעברית בדרך החלוקה משינים קמוץ ופתיחה ושבר, ובחלוקה אחרת קמוץ גדול והוא קמ"ץ, וקמוץ בינוני והוא חול"ם, וקמן והוא שור"ק, ופתיחה

אוצר נחמד

לסקל על המשפט שלא להרעות מנועות: שוין בה קהלה. קבוץ מאזנים ברכה: מבלי טעות. מבלי טעות אחד הקריאה מתחמ קולר רוחו מוחלת מן הקולאים עמו: ולמעשים עוד תנאים אחרים. הנקודות והטענות של האותיות יב לטע עוד תנאים אחרים הנזכרים בסמוך: כי צדדי הדבור בעברית. הדרים אשר מהם נהפס הדבור בל"ק: בדרך החלוקה. כשנתקף אותם ליסודות לקחים ממקור הכרת הלאה: משיגים. משיג אותם: קמוץ ופתיחה ושבר. כשבעל חי רוצה להוציא קול הכרה, או שיקמוץ את פיו והוא הברוח דרך שפיו, והוא קמ"ץ גדול. או שיפחה את פיו והוא הכרה מברוח, וזומת להכרת פתח גדול. או שהמים הכהה מורכבת משניים הם: קמוץ והפתיחה, וכשמע קול שבר שהוא חיר"ק: ובחלוקה אחרת. כשנתקף אלו היסודות בחלוקה האחרת, אלו השלשה כללים נתלקים עוד נתלקים: אחרים: קמוץ גדול והוא קמ"ץ. הוא שאנו קורים בשם קמ"ץ: ושבר

קול יהודה

אל מה שימות מן הנקוד והטענה אל האותיות והתיבות מלד טענת בלכד כמו שביארנו, לא היה בהטענת יציאה מן הדגה כי אין אונס, אמנם ידענו כי כן יסד מלך הלשון על פי החכמה הטהה המשיינה ציפוי סדר גלגול הדבור לפעוה כדלון איש וליש שיוכלו להתחבר יחד אל הקריאה כאמור למעלה סימן ע"ה. ח"ל כחן עד שתבא ברבור העברי קריאה יהיו שוין בה קהלה מבלי טעות: ולמעשים עוד תנאים אחרים. הדברים הללו מניעים לפעין החכמה השלישיה אשר דובר בה חמת שקטה: כי צדדי הדבור בעברית בדרך החלוקה משיגים קבוץ ופתיחה ושבר ובחלוקה אחרת וכו'. שאל נה לדור ראשון וטון לחקר אטות המדקדקים המה העברים השלמים במלכה הזאת אשר מעולם אפיו הטם, המה ראו משעה הדקדוק, והיוי זכב עשו לנו על נקודות הכסף, ויאמרו לאחר, כי הגם המלכים אשר מלכותם בכל הנקודות משלם, טעמו עברו יהודו למספר שבעה מתיבי צד, וסימנין והקמוץ עליו שבעה רועים, והם א' ושמו פתח גדול, א' ושמו קמ"ץ גדול, א' ושמו סגול' ויקרא פתח קטן, א' ושמו זיר'. ויקרא קמ"ץ קטן, א' ושמו חיר"ק, א' ושמו חול"ם, א' ושמו שור"ק. וכבר בינו א' זיר'. והחכם ר' יהודה חיוב היה מונה ששמן בספרו החכר, כי אחר הודיעו שהאות הנע הוא שיבטח אלס בו בחלח משבע טעוה אלה, והנה השוכן הוא שלא יבטח אלס בו בחלח מאלה, אחר ז"ל, ולולא שאמט רוב דברים ושלא היה מהפך הספר הייתי מבאר סבה אלה התנועות שהם כלל ללשון הקודש באר היפז וכו', ע"כ. ואחרי כן ילא הרשב"ע אחיו בכתבה ובמדע יודו לחותם בעקב מעשיו בספר הוא, וימלא את דבריו בספר רחוק ולא דבר המלוכה הגיד בראשיהו בחתו הוא מלטה על שבע התנועה המזכרות, ומעשה חרש פחה אותה פתויה מוחס איש על שמו באוהות, והסויף לקח על פנים אורחם יודו חלקה אותם למלכים ומלכי מלכים מחליו ילאו, ובאמרו וכאשר חפשהי דברי התנועה ז' מלכים מלאחי המוסדים מהם הם שלשה, חול"ם וחיר"ק ופתח גדול, והראבעה השארים מורכבים מאלה וכו', ע"כ. והתפך ימלא את ידו בידיעה אופן הרכבתם על השלמות מדבריו שמה, כי לא באתי כאן למלות כרטי מהם רק כגדי שעשו לנורך כוונה. ואמנם ידעתי גם אני שיש קורים למלכים לחמש תנועות גלגולות בלכד, ויש נוהגים הוד מלכות לכל עשר התנועות והשו"א משרהם, כל אחד מהם כפי בחינה המושמת לעומת פיו. אולם אהתו נעבור חלוצים אחרי שרי צבאות הדקדוק אשר זכרנו, כי אהם אלא דקדוקים אחות נהלתו בדברי החבר אשר על ציוראם אהתו מובאים. ועמה דעה נלבוץ נקל מה המה דברי חלוקת הנקודות בלשם לדברי אשר זכר החבר, כי באמרו כי דלדי הדבור בדרך החלוקה משיגים קמוץ ופתיחה ושבר, לקח ויבז לו מלכה חלוקתו על המוסדים השלשה שזכר הרשב"ע, והם חול"ם וחיר"ק ופתח גדול, שהשארים מורכבים מהם כאמור, כי אמנם הקמוץ עיקרו החולם בציוריו אלאו באמרו בסמוך שהקמוץ הבינוני הוא החולם. וכבר ידענו כי באמצעיית בין הקטנות המעלה מונחת ועומדת, וכדלוי הוא להקדים החולם לשלימות טעמו, כמו שיבאר בסמוך מטעם הרשב"ע. והסבר עיקרו החיר"ק אלאו באמרו בסמוך ושבר גדול והוא חיר"ק, כי מנלי איש שם אמצעי בין הקטנות תלה ההשיבות בגדול מהם, וזה שאמר שיקראוהו חיר"ק רכי יודע חיוב בספרו החכר בראשיהו, והוא הדבר אשר דברו הרשב"ע בספר מאזנים אלא החיר"ק, כי מדקדקי לשון ערב יקראו החיר"ק שבר הפך החול"ם. כוונה בזה כי החולם פירושו שלם ומתים, בעבור היותו ממשחו שלימה וכל המלכים חסרים כנגדו, והוא מנזרה ותחלימי (ישעיה ל"ח), ובדברי רז"ל עמים חלים, ככהו בחלח ספר אחר. ויש בספר מאזנים אשר היה דברו על החול"ם שיקראוהו מדקדקי לשון ערב גבהות ורוממות, וכן הוא הכרגש בלשון ועל כן הוא למעלה, השלים הביאור על זה באמרו, כן החיר"ק הוא הפכו כיוונו שבר ויולא מן השטים, ולפיכך הוסיף למטה הפך החול"ם שהוא למעלה, ע"כ. ומזה היה כדורו של חבר נאום נשואו חללה החול"ם השלם כנועוהו כאמור, ואחרונה יסע החיר"ק שהוא הפכו, והפתיחה כיוון להיות הכרתה אמצעיית בין ההפכים ההם. ונפלאחי על דברי הר' אליה המדקדק שכתב בספר מפורס

הכסף, ויאמרו לאחר, כי הגם המלכים אשר מלכותם בכל הנקודות משלם, טעמו עברו יהודו למספר שבעה מתיבי צד, וסימנין והקמוץ עליו שבעה רועים, והם א' ושמו פתח גדול, א' ושמו קמ"ץ גדול, א' ושמו סגול' ויקרא פתח קטן, א' ושמו זיר'. ויקרא קמ"ץ קטן, א' ושמו חיר"ק, א' ושמו חול"ם, א' ושמו שור"ק. וכבר בינו א' זיר'. והחכם ר' יהודה חיוב היה מונה ששמן בספרו החכר, כי אחר הודיעו שהאות הנע הוא שיבטח אלס בו בחלח משבע טעוה אלה, והנה השוכן הוא שלא יבטח אלס בו בחלח מאלה, אחר ז"ל, ולולא שאמט רוב דברים ושלא היה מהפך הספר הייתי מבאר סבה אלה התנועות שהם כלל ללשון הקודש באר היפז וכו', ע"כ. ואחרי כן ילא הרשב"ע אחיו בכתבה ובמדע יודו לחותם בעקב מעשיו בספר הוא, וימלא את דבריו בספר רחוק ולא דבר המלוכה הגיד בראשיהו בחתו הוא מלטה על שבע התנועה המזכרות, ומעשה חרש פחה אותה פתויה מוחס איש על שמו באוהות, והסויף לקח על פנים אורחם יודו חלקה אותם למלכים ומלכי מלכים מחליו ילאו, ובאמרו וכאשר חפשהי דברי התנועה ז' מלכים מלאחי המוסדים מהם הם שלשה, חול"ם וחיר"ק ופתח גדול, והראבעה השארים מורכבים מאלה וכו', ע"כ. והתפך ימלא את ידו בידיעה אופן הרכבתם על השלמות מדבריו שמה, כי לא באתי כאן למלות כרטי מהם רק כגדי שעשו לנורך כוונה. ואמנם ידעתי גם אני שיש קורים למלכים לחמש תנועות גלגולות בלכד, ויש נוהגים הוד מלכות לכל עשר התנועות והשו"א משרהם, כל אחד מהם כפי בחינה המושמת לעומת פיו. אולם אהתו נעבור חלוצים אחרי שרי צבאות הדקדוק אשר זכרנו, כי אהם אלא דקדוקים אחות נהלתו בדברי החבר אשר על ציוראם אהתו מובאים. ועמה דעה נלבוץ נקל מה המה דברי חלוקת הנקודות בלשם לדברי אשר זכר החבר, כי באמרו כי דלדי הדבור בדרך החלוקה משיגים קמוץ ופתיחה ושבר, לקח ויבז לו מלכה חלוקתו על המוסדים השלשה שזכר הרשב"ע, והם חול"ם וחיר"ק ופתח גדול, שהשארים מורכבים מהם כאמור, כי אמנם הקמוץ עיקרו החולם בציוריו אלאו באמרו בסמוך שהקמוץ הבינוני הוא החולם. וכבר ידענו כי באמצעיית בין הקטנות המעלה מונחת ועומדת, וכדלוי הוא להקדים החולם לשלימות טעמו, כמו שיבאר בסמוך מטעם הרשב"ע. והסבר עיקרו החיר"ק אלאו באמרו בסמוך ושבר גדול והוא חיר"ק, כי מנלי איש שם אמצעי בין הקטנות תלה ההשיבות בגדול מהם, וזה שאמר שיקראוהו חיר"ק רכי יודע חיוב בספרו החכר בראשיהו, והוא הדבר אשר דברו הרשב"ע בספר מאזנים אלא החיר"ק, כי מדקדקי לשון ערב יקראו החיר"ק שבר הפך החול"ם. כוונה בזה כי החולם פירושו שלם ומתים, בעבור היותו ממשחו שלימה וכל המלכים חסרים כנגדו, והוא מנזרה ותחלימי (ישעיה ל"ח), ובדברי רז"ל עמים חלים, ככהו בחלח ספר אחר. ויש בספר מאזנים אשר היה דברו על החול"ם שיקראוהו מדקדקי לשון ערב גבהות ורוממות, וכן הוא הכרגש בלשון ועל כן הוא למעלה, השלים הביאור על זה באמרו, כן החיר"ק הוא הפכו כיוונו שבר ויולא מן השטים, ולפיכך הוסיף למטה הפך החול"ם שהוא למעלה, ע"כ. ומזה היה כדורו של חבר נאום נשואו חללה החול"ם השלם כנועוהו כאמור, ואחרונה יסע החיר"ק שהוא הפכו, והפתיחה כיוון להיות הכרתה אמצעיית בין ההפכים ההם. ונפלאחי על דברי הר' אליה המדקדק שכתב בספר מפורס

ופתיחה גדולה והוא פת"ח, וקטנה והוא סנו"ל, ושבר גדול והוא חיר"ק, וקטן והוא ציר"י. והשו"א סונעת באלה כלם בתנאים, והיא התנועה לברא בלי תוספת, וזולתה

אתר נחמד

ושבר קטן והוא ציר"י, כל"ל. וז"ל ס' אל"ס המדקק בספר מסורת המסורת נסקדמה השלישית. ונקודת י"י קראו לס חיר"ק, ויש שקורין לו שבר, וכן קראו לו הראב"ע בהרבה מקומות, שהוא נקרא כן בלשון ערבי. והחכם הכוזרי קרא לשיר"ק שבר גדול ולציר"י שבר קטן. וברור לי כי החיר"ק של פתועה קטנה ר"ל שהוא בני יו"ד, הוא שקראו לו שבר, ואחיו שהוא עם יו"ד קראו חיר"ק ססס, ער"ל: והשו"א מונעת באלה בולם בתנאים. השו"א הוא הק"ס שנתעטות מיוחדת להקל המבטא, טעמים נחה לגמרי, והיא נקראת כפתועה הנקודה אשר לאותו שלטנים, כמו זק"ק. סה"כ נקראת עם סתמ"ה שפתה האל"ף ונדבקה אליה, ויש שו"א נע, כמו זק"ק. סה"כ אצ"ר שנתה המלה הוא נעה לשולם, וכן יש שו"א נע בלחמה המלה ג"כ. ויש סימן להכיר בין שו"א נע ובין שו"א נח כשהיא בלחמה המלה, והוא שכל שו"א שיש מתח כפתועה שלפניו הוא שו"א נע, כמו זק"ק. יחזיק"ה (אי"ס) (ח) בהקמ"ץ שפתה חו"י"ן טמה חת"ב. הוא שו"א נע, אבל זק"ק"ה לי אליה לטובה (נחמתי ס') שאין מתח חת"ב חו"י"ן הוא שו"א נח (עיי' יסוד הניקוד שער הכתובות סימן י"א). וז"ל ס' אל"ס מדקדק בספר שירה. קריאת השו"א על שלשה חו"י"ן, קריאתה האחת היא שפוטת נוטח קנה לקריאת הסת"ה, וכשיבא גע"א אל"ו היא קריאת הסת"ה ממש, כמו זק"ק. יחזיק"ה. ס' כשיבא שו"א לפני אופיות הסת"ה או קריאתו נוטח לקריאת אות גכרון ממש, כמו יש"א (אי"ב ע"ט). ס' כשיבא שו"א לפני חו"י"ן או הוא נוטח קנה בקריאת אל החיר"ק, כמו זק"ק. יחזיק"ה. ועם הגע"א או קריאתו גכרון קריאת החיר"ק, כמו זק"ק. יחזיק"ה. אמנם אם חו"י"ן נקודה בחיר"ק או עם הגע"א חסיה קריאת השו"א בקריאתו השפוטת, כמו זק"ק. יחזיק"ה. וזו"ל יש תנאים שרבה לשו"א טוכים כשפיר הדקדוק בארכות: והיא. ר"ל שו"א: לברא בלי תוספת. אי"ס מושכת בקריאתה שם אות

קול יהודה

המסורת בהקדמה השלישית ח"ל. ונקודת י"י קראו לה חיר"ק, ויש שקורין לו שבר, וכן קראו לו הראב"ע בהרבה מקומות, שהוא נקרא כן בלשון ערבי, והחכם הכוזרי קרא לחיר"ק שבר גדול ולציר"י שבר קטן, וברור לי כי החיר"ק של פתועה קטנה, ר"ל שהוא בני יו"ד, הוא שקראו לו שבר, ואחיו שהוא עם חו"י"ן קראו חיר"ק ססס, ער"ל. והנה החכם רבי יהודה חיוג לא חלק בזה, כי בספרו המזכר צנזרו לדבר לחטו על משפטי קריאת השו"א שאחיו אחת האופיות אה"ש"ע בשבר שהוא החיר"ק, ישיעו גם השו"א כן, כמו זק"ק. יחזיק"ה. בשבר צנזור החי"ת שהוא בשבר. והנה חי"ת של קמי נקודה בחיר"ק עם יו"ד, ופעמו של ס' ח"י אליה שבר, והראב"ע עם חבדיו נחמטו. וקשור אמרו כי דרדי הדבור וכו' עם מה שלמעלה הימנו, הוא כלפי מה שהוא רלצונו מה שיש לו מהדיוק והדקדוק וכו'. ועתה הואיל בבר בפרס מה שהוא בכלל, וכעתן טעם למהוה המזכר אמר כי אמנם דרדי הדבור וכו'. ובאמרו ובחלוקה אחרת כמובן גדול והוא קמ"ץ וכו'. גתן חלק שבעטת המלרים המזכרים וחלפן השלשע מן השלשה מוסדים אשר הציב לו. כי הקמ"ץ נחלק לשלשה והפתיחה לשנים, והשבר גם הוא לשנים, כפרסן המתבאר מחוק דבריו. והקמ"ץ נקרא כן להיות הפה נקמץ בקריאתו, כאשר כתב הראב"ע בספר נחמה על הקמ"ץ גדול, שחמש שלין לקראו אותו בפתיחה כאשר אנהנו עושים, רק אחי עבריה גם חכמי מצרים ואפריק"א ודעיים לקרות הקמ"ץ גדול. וכבר עלה וזכרן אחי עבריה לשבח בספר מסורת המסורת לה"י אליה המדקדק בהקדמת השלישית, באחרו שזמן חתימת הגמרא והלאה שהיה שנה ג' אלפים התקפ"ט לזיכרה שהיא שנה חל"ז אחר חרבן בית שני וביהאש הקודש הלך והסור עד זמן בעלי המסורת, והם אחי עבריה הוא מעיז"א, והיו חכמים גדולים וביקאים בתקרא ולחי לשון מכל שאר היהודים אשר היו בדורות ההם ואחריהם לא קמו כמותם, כאשר העיד עליהם רבינו יצחק המדקדק בדברו בזהויות גע"א כל"ל, ח"ל חר"ה"ה דגדגה והרפויס בקריאת בה אחי עבריה ולא אנהנו כי הם לא הלשון מכל היהודים. וכן ראב"ע כתב בספר נחמה, ח"ל ס מנהג חכמי עבריה והם העיקר, כי מהם היו אחי המסורת ומהם קבלנו כל הניקוד, ע"כ. ודע כי הר"י יהודה חיוג בשער הפעלים שהפ"ל שלהם חל"ף קרא לנקודת החולם קמ"ץ מואק"ו, וכח שם יי פתרון מואק"ו בקנה שפתיס, והנה לדבריו יהיה החולם ממועץ בין הקמ"ץ גדול שהוא הקמ"ץ ממש, ובין הקמ"ץ קטן שהוא השו"ר"ק. ובכן יהיה הסכמתו כפותרה עלה נחה לקריאת החולם בשם קמ"ץ צניוטי דעת החבר. שזה השו"ר הרה"ה בתחלה ספר אופיות הנהו להר"י יהודה חיוג המזכר, שנקודה השו"ר"ק אל"ו נקראה בשם קמ"ץ בקריאתו של חבר. וזה כי היו היה דברו שם על משפט הנופת השו"א ופסח לתועתה הסת"ה ששהר"י, כמו שיבא. ושם משלו עז זה באחרו, וכן קרי"ה הקמ"ץ קמ"ץ ומקובץ, ע"כ. והשו"א מונעת באלה כלם בתנאים. דע כי חזוני המדקדקים למען היות לה ברק מורסה הורל"ס המנוולתה על משפטי קריאת השו"ר"ק אשר עבד עבדים יהיה לחלוו המלכים לשרה אח פתייה כנודע, על עמח שז"ל דבר הראב"ע בספר אכות שהשו"א איננו נקרא בעצמו רק בעבור תועה אחריו או לפניו, ואם התועה אחריו, הו שו"א מתנוטע, ואם התועה לפניו, הו שו"א נח והוא נראה במבטא וכו'. וגם שם ידו הנהנו על אופי תועה השו"א לדוגמה תועה הוהוה הבא אחריו, כי כאשר היה דברו על חבור השני שו"א"ס כחמל"ה אשר זכרנו, כתב גע"א ח"י יהודה חיוג לקוח מספר אופיות הנוח המזכר יצרו בהשלתו אח ירוה ויחיה בכלל אל מול פניו